197

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 21 декабрь Шанба.
№ 93 (14391)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Узбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 19 декабрь куни республика оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қуллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси раҳбарларини қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари бугунги кунда Узбекистон матбуоти олдида турган энг долзарб вазифалар ҳақида тўхталар экан, мамлакатимиз истиқболи, истиқлоли ва равнақи миллий онг ва тафаккурни шаклланиши, халқимиз ғурури ва иймон эътиқодининг қай даражада мустаҳкамлигига ҳам ҳар жиҳатдан боғлиқ эканини таъкидлади. Президент жамиятда бозор иқтисодиёти муносабатлари шаклланаётган айни шароитда маънавиятни мустаҳкамлаш ҳамда маърифатпарварликни кенг тарғиб этиш лозимлигини ва бунда матбуотни ўрни алоҳида эканини қайд этди.

Матбуотни демократиялаштириш ҳақида сўзлар экан, Президент оммавий ахборот воситаларида холис танқидга алоҳида эътибор берилиши, барча, айниқса, раҳбар шахслар танқидга бардошли бўлиши лозимлигини таъкидлади.

— Инсон ҳур ва озод туғилади ва шундай яшаши лозим. — деди Ислом Каримов. — Бунинг учун эса у ана шу олий неъматни асрай ва ардоқлай билиши керак. Халқимиз руҳан тўла қайта уйғонган тақдирдагина бу қадриятлар ҳаётимиздан мустаҳкам ўрин олади.

Суҳбат чоғида жамғарма фаолиятини янада жонлантириш, унинг «Ҳуррият» номли янги газетасини нашр этиш, миллий матбуот маркази фаолиятини йўлга қўйиш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Қабул маросимида Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Темур Алимов, Уткир Раҳматов, Президентнинг матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст ва Президент қошидаги Ахборот маркази раҳбари Абусаид Кўчимов иштирок этди.

СУРАТДА: қабул пайти.
А. Тўраев олган сурат.

(ЎзА).

ҚИРҒИЗИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ТАШРИФИ ХУСУСИДА

Узбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан, Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев шу йил 24—25 декабрь кунлари расмий ташриф билан Узбекистон Республикасида бўлади.

ЯПОНИЯДА ЎЗБЕКИСТОН ЭЛЧИХОНАСИ ОЧИЛДИ

ТОКИО, 20 ДЕКАБРЬ. (ЎзА махсус мухбири Ўктам МИРЗАЁР хабар қилади). Токиода Узбекистон элчихонасининг тантанали очилиш маросими бўлди. Унда «Узбекистон-Япония» — «Япония-Узбекистон» иқтисодий ҳамкорлик қўмиталарининг учинчи мажлиси қатнашчилари иштирок этди. Узбекистон делегацияси раҳбари, республика Бош вазири У. Султонов элчихонанинг очилиш маросимида нутқ сўзлади.

Маросимда Токиода Узбекистон элчихонасининг фаолият кўрсата бошлаши икки мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлаш ва савдо-иқтисодий, маданий ҳамкорлик равнақида муҳим омил бўлиши таъкидланди. Маросимда япония ишбилармонлари ҳамда кўплаб хорижий давлатларнинг Япониядаги элчихоналари вакиллари қатнашди.

(ЎзА).

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

Анқара шаҳрида Ўзбекистон — Туркия дўстлик жамияти ва Туркия — Ўзбекистон дўстлик жамияти ўртасида ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди.

Ана шу аҳдлашувга кўра, томонлар икки халқ вакиллари ўртасидаги маданий ва илмий алоқаларни янада кенгайтириш, тарихимизнинг муштарак саналарини биргаликда нишонлаш, туркий халқларнинг бой маданий меросини оммалаштириш сингари долзарб вазифаларни ўз зиммаларига оладилар.

— Узбекистон — Туркия дўстлик жамияти 1991 йил январь ойида таъсис этилган эди. Маълумки, халқ дипломатияси мамлакатлар ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларни кенгайтиришда муҳим аҳамият касб этади, — деди биз билан суҳбатда Ўзбекистон — Туркия дўстлик жамияти президенти, Узбекистон Фанлар академиясининг вице-президенти Иброҳимжон Искандаров.

Бу жамиятнинг таъсис этилиши қардош ва қондош икки халқнинг бир-бирига меҳри ва эҳтироми белгиси эди. Утган йиллар мобайнида ўзаро муносабатлар миқёси анча кенгайди. Туркияда ўзбек рассомлари, шоир ва ёзувчилари, олимлари тез-тез меҳмон бўлиб турибдилар. Ўз навбатида туркиялик санъат ва маданият аҳлларининг мамлакатимизга ташрифлари ҳам яхши анъана булиб қолди. Биргаликда кўргазмалар ташкил қилиняпти, китоблар чоп этилмоқда.

Туркияда ҳам Узбекистон билан дўстлик жамияти мавжуд. У анча хайрли ишларни амалга оширмоқда. Режалар кўлами иккала мамлакат дўстлик жамиятлари фаолиятини мувофиқлаштириш заруратини кун тартибига қўйди. Шу мақсадда Узбекистон халқаро алоқалар миллий ассоциацияси булим мудири Абдулҳалим Раҳимов, ёзувчи Тоҳир Малик, шарқшунос Анвар Қосимовлардан иборат ҳайъатнинг Туркияга ташрифидан мақсад мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги биродарона алоқаларни янада фаоллаштиришга хизмат қилишдан иборат.

Узбекистон — Туркия дўстлик жамияти ҳайъати аъзолари Туркия маданият вазири Исмоил Қаҳрамон, Халқаро ҳамкорлик ва тараққиёт агентлиги бош директори Нежати Уткан томонидан қабул қилиндилар, тарих жамияти, «Юксел» ширкати, Анқара университети раҳбарлари билан учрашдилар, Анқара ва Истамбул шаҳарларининг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

Н. МУҲАММАДИЕВ,
«Жаҳон» Ахборот агентлиги.

МДҲ етакчилари

ИСЛОМ КАРИМОВ ЎЗГАРАЁТГАН ДУНЁ ШАРОИТИДА

Барқарорлик ва аниқлик. Узбекистондаги ислоҳотлар йўлини бу мамлакат етакчиси Ислом Каримов айнан шундай тавсифлайди. Биз «Палея» халқаро нашриётида «ХХ аср доҳийлари» туркумида Республика Президентининг каттагина асари босиб чиқарилгани ҳақида хабар берган эдик. Мана, орадан бироз вақт ўтди, «Стабильность и реформы» китоби муаллифи бу орада ҳаётга нималарни татбиқ қилганини қиёслаш айниқса қизиқарлидир.

Шуни қувонч билан қайд этиш лозимки, кўп нарса татбиқ қилинди. Бу яна шунинг учун ҳам қувончлики, МДҲнинг бутун ҳадсиз ҳудудидаги бирон-бир республикада аниқ, узоқ муддатга мўлжалланган, энг муҳими эса — эълон қилиниб, жамият томонидан маъқулланган сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар концепциясини топиш қийин. Узбекистонда эса, бундай концепция бор. Президент Каримов 1990 йилдаёқ эълон қилган бу концепция ҳар бир фуқаро учун тушунарлидир. Чунки у санаб чиқиш на жой, на вақт талаб қиладиган бешта олий тамойилга асосланган. Бу — иқтисодиётнинг сиёсатдан устуворлиги, «Фалаж қилиб даволаш»дан қочиш мақсадида ислоҳотларни изчил ва босқичма-босқич амалга ошириш, давлатнинг бош ислоҳотчи ҳамда янги жамиятнинг ҳуқуқий асосини барпо этувчи куч сифатида бош ўринни тутиши, ўтиш даврининг барча қийинчиликлари зиммасига тушган аҳоли муҳофазаси бўйича кучли ижтимоий сиёсат, ва ниҳоят, Узбекистоннинг жаҳон учун очиқлиги, унинг жаҳон халқ хўжалиги ва ижтимоий-сиёсий жараёнларга аста-секин қўшилиб боришидир.

Ислом Каримов янги йўлни ўзи учун янада лўндароқ қилиб, яъни: «Янги уйни қурмай туриб, эски уйни бузмаслик керак» деб белгилаган. Халқ донолиги хазинасидан олинган бу ҳақиқат сўнгги йилларда юз бераётган ўзгаришлар йўналишини белгиловчи мезонга айланиб қолди.

Бир пайтлар СССРнинг марказдан туриб «боқиладиган» республикаси бўлган Узбекистон эндиликда фақат ўз ресурс ва имкониятларига суянадиган мустақил давлат бўлиб қолди. Шу даврда у иттифоқнинг «пахта цехи»дан иқтисодиёти ўзи учун етарли бўлган, ҳеч қандай давлатдан қарздор бўлмаган ҳамда бюджет камомади ички ялпи маҳсулотнинг 3,5 фоизини ташкил этадиган (1995 йил) республикага айланди. Бу ердаги сиёсий барқарорлик ва халқаро андазаларга мос келадиган ҳуқуқий асослар Узбекистонга йирик капитал маблағларни жалб этмоқда. Барча маънода ҳам ҳақиқий «олтинга кон» бўлган бу минтақадаги адоқсиз ер ости ва табиий бойликларни ўзлаштириш бўйича халқаро тендерларда иштирок этаётган хорижий сармоядорлар кўпинча бир-биридан олдинга ўтиб олишга интилмоқда.

Кейинги 5-6 йил ичида қилинган ишларни шунчаки санаб чиқишнинг ўзи ҳам жуда кўп жойни эгаллайди. МДҲ маълумотномаларида Узбекистон кўпинча рақамлар ва маълумотлар устунининг тепасида туради. Саноат сақлаб қолинди ва ривожлана бошлади, унинг автомобилсозлик, нефт қазиб олиш ва қайта ишлаш, пластмасса, озуқа экинлари ва ғалла ўрадиган техника ишлаб чиқариш, олтин қазиб олувчи ноёб технология ва бошқа талай янги тармоқлари пайдо бўлди. Бир пайтлар тўлалигича Иттифоқ дастурхонига қарам бўлган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда ҳам ана шундай ўзгаришлар бўлмоқда.

Хуллас, Узбекистон ўз байроғи, Мадҳияси ва Конституциясига эга бўлиши билангина эмас, мустақилликнинг барча белгилари мавжуд бўлган давлатга айланди.

Шунинг учун ҳам, мана китоб, мана ҳаёт, деган таққосchallenge нинг ўзи ҳам ғояларнинг ҳаётийлигидан далолат беради. Тўғри, ҳали ҳамма нарса ҳам кўнгилдагидек эмас, ҳаёт ҳам ўзининг гоҳида анча сезиларли тузатишларини киритиб турибди. Тўралар, ўғри ва таъмагирлар, соясидан қўрқадиган мансабдорлар ўтиш даври қийинчиликларидан фойдаланиб, яхши яшаб қолиш ишқибозлари тўдаси ҳам ҳалақит беради. Лекин энг муҳими шундаки, давлатнинг биринчи ислоҳотчиси ўйлаб топган ғоялар тўғри бўлиб чиқди, оёққа туриб, мустаҳкамланди, республиканинг энг чет жойларигача етиб борди ҳамда жамиятнинг бир қисмига хос бўлган имиллаш ва янгича ўйлашга эринишга барҳам бермоқда. ЕХҲТнинг шу йил кузда Тошкентда инсон ҳуқуқлари бўйича ўтказилган семинарида иштирок этган кам сонли мухолифлар ҳам буни эътироф этишга мажбур бўлди.

Каримовнинг ўзи учун эса бу ўзига хос иш, яъни «Жамиятни ислоҳотларнинг игна тешигидай йўлидан олиб ўтиш», ишларнинг кўплиги, вақтнинг тиғизлиги, турли шарт-шароитлар ва одамларнинг чидамсизлиги туфайли туғилаётган қийинчиликлар сабабли осон кечаётгани йўқ. Унинг ўзи ҳам зиммасига жуда кўп иш ортган киши сифатида: «Ҳамма нарса кўнгилдагидай бормаяпти, чунки жуда кўп куч сарф қиласизу, ҳар доим ҳам кутилган натижага эришавермайсиз», дея эътироф этади. «Атрофингда одам кўпдай, яъни ҳозирги таъбир бўйича айтадиган бўлсак, ёрдамчилар командаси бордай, аммо масъулият ва юкнинг бир қисмини ўзига олиши лозим бўлган кишиларнинг ташаббуссизлиги туфайли, энг муҳим иш — қарор қабул қилиш кундан-кунга қийинлашиб боряпти. Шунинг учун ҳам менда гўё уфқлар аниқ, ишларнинг натижаси кўринаётгандай, бироқ нега муаммолар камаймаяпти, деган савол пайдо бўлаверади».

Узбекистоннинг ишлар ва воқеалар гирдобида қайнаётган биринчи Президенти, жаҳон ҳамжамиятига ҳозирги замон сиёсий оламида энг ёрқин етакчиларидан бири бўлиб танилган бу киши жуда оддий, лекин қўл етмайдиган нарсани: маълум иш кунини, таътилни, нафас ростлашни орзу қилади. Лекин, Узбекистон Президентининг жўшқинлиги буни ҳазм қилолмайди. Чунки, бекорчилик, фаолиятсизлик унга бутунлай ётдир.

Рустем ТЭЛЛЬ. Тошкент
(«Рабочая трибуна» газетасининг 1996 йил 6 декабрь сонидан).

«КАМОЛОТ» ЯНГИЛИКЛАРИ

... «Камолот» жамғармасинининг ТОШКЕНТ вилояти Паркент тумани бўлими, туман халқ таълими бўлими, ИИБ, туман прокуратураси, туман суди билан ҳамкорликда Узбекистон Республикаси Конституциясининг 4 йиллиги муносабати билан туман мактаб ўқувчилари ўртасида олимпиада ўтказди. Олимпиада ғолиби ва фаол иштирок этганларга «Камолот» жамғармаси туман бўлимининг қимматбаҳо совғалари ва фахрий ёрлиғи билан топширилди.

...Паркент туман ҳокимлиги, «Камолот» ёшлар жамғармаси туман бўлими, «Паркент тонги» муҳарририяти ва «Наврўз» хайрия жамғармасининг Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишланган кечаси ижод аҳли, олимлар иштирокида ўтказилди.

...САМАРҚАНД. «Камолот» жамғармаси Самарқанд вилоят бўлими Ёзувчилар уюшмаси қошидаги «Тарғибот маркази» ҳамкорликда «Ёш қаламкаш» кўрик-танловини ўтказди. Танловда вилоятнинг қирқдан зиёд ёш ижодкорлари қатнашдилар.

Танловда Уйғун Рузиев ва Ойсара Ҳожиматоваларнинг ижодлари яхши деб топилди. Уларга жамғарманинг қимматбаҳо совғалари топширилди.

...СИРДАРЁ. «Камолот» жамғармаси Гулистон шаҳар бўлими шаҳар халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда мактаблараро «Билимдонлар» кўрик-танлови ўтказди. «Гулистон» болалар ижодий марказида ўтган кўрик-танловини ўқувчилар ўз санъатларини намойиш этдилар. Кўрик-танловда 10, 11, 12-ўрта мактабнинг жамоалари ўзаро куч синашдилар. 12-мактабнинг «Истиқлол» жамоаси танлов ғолиби бўлди.

Шунингдек «Камолот» жамғармаси шаҳар бўлими, ҳамда шаҳар ҳокимлиги ҳамкорликда Меҳр саховат кунини ҳам ўтказдилар. Байрам тантанасида «Камолот» жамғармаси қошида ташкил этилган «Камол» гуруҳи, шаҳар бадиий ҳаваскорлик жамоаси ўзларининг дилрабо куй қўшиқлари билан барчага қувонч бағишлади. Кечада ногиронларга совға-саломлар улашилди.

ЎҚИШ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Илгари хабар қилганимиздек, Узбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси ва «Каунтерпарт — Консорциум» (АҚШ) ташкилоти ўртасида тузилган шартномага мувофиқ вилоят бўлимларида етакчи ёшлар, мутахассислар учун тренинг машғулотлари ўтказилди. Машғулотларни «Каунтерпарт—Консорциум» ходимлари олиб боришди.

Уқиш кутилгандан ҳам яхши натижа берди. Аввалам бор, тенгқур ёшлар бир-бирлари билан танишиб, фикрлашиб, турли баҳслашувлар бўлиб ўтди. Мавжуд муаммоларни ўртага ташлаб, ечим топишга ҳаракат қилишди. Тренинг жуда эркин, самимий ва қизиқарли ўтди. Улар кичик-кичик муаммолар ечимини топишда турли ўйинлар ташкил этиб, ўз қобилятларини синаб кўришди.

Тренинг тугагач, «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳ. М. Абдураимов, «Каунтерпарт—Консорциум»нинг Узбекистондаги вакили М. Раймер хоним билан қатнашчиларга «тренинг сертифкати»ни тантанали топширди.

БУГУННИНГ НАФАСИ

Республика «Камолот» жамғармаси АНДИЖОН вилоят бўлими ёшлар билан мулоқот ўтказишга, уларнинг муаммоларини ечишда кўмаклашишга эътиборни кучайтирмоқда.

Яқинда ўтказилган шундай тадбирларнинг бири «Менинг ҳуқуқ ва бурчларим» мавзусига бағишланди. Унда вилоятдаги ташкилот раҳбарлари, жумладан, халқ таълими бошқармаси, суд ва прокуратура органлари, соғлиқни сақлаш, меҳнат биржаси, ички ишлар бўлимларининг вакиллари ёшларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

М. ОТАМИРЗАЕВА,
«Туркистон» мухбири.

«Камолот» ташаббуси

ТАОМЛАР СУЛТОНИ — ПАЛОВ

Ўзбекистонга келиб, палов емаган киши, демак бу юртда бўлмаган

Ҳар бир юртнинг, миллатнинг ўзига хослигини белгилайдиган турмуш тарзи, урф-одати, кийими, таомлари бўлади. Ва бу ўзига хослик уни ўзгалардан ажратиб туради.

Палов — ўзбекларнинг миллий таоми. Тўйимлилиги, хуштаъмлилиги билан донг таратган ушбу таом нафақат, ўзбекларнинг балки шарқ мамлакатлари халқларининг севимли овқати ҳисобланади. Шундан-да, байрамлар, катта йиғинлар, маъракаларда катта ош сифатида палов тортилади. Палов хусусияти, тарихи, тайёрлаш усуллари бўйича ҳеч бахслашганмисиз? Паловга бағишланган кўрик-танловни кўришни истармидингиз? Албатта. Ким ҳам хоҳламайди, дейсиз. Баҳонада маз-за қилиб паловхонлик қиласиз.

Республика «Камолот» жамғармаси, бошқаруви «УзБАТ» қўшма корхонаси билан ҳамкорликда «Ошпазлар танлови»ни ўтказишда, тадбир ташкилотчилари кўнгилларига яхши ниятларини тўйиб қўйган эдилар.

— Нега айнан кўрик-танловни ошпазлар беллашувига бағишладинглар, деган, саволимга тадбир ташкилотчиларидан бири, «Камолот» бошқаруви қошидаги «Камолот-лидер» фирмаси директори Димитрий Кўчқаров жавоб берар-кан:

— Палов шарқда маҳшур бўлган севимли таом. Эътибор беринг-а, хонадонингизда палов пишса, шу куни оила аъзоларингиз учун байрам. Кайфиятингиз кўтарилади. Дилингиз чоғ бўлади. Баъзан шарқона лаззат деган, иборани ишлатамиз. Ҳақиқий шарқона лаззат-палов эмасми? Ошпазлар кўрик-танлови баҳона, бир палов байрами қилсак, қандай яхши, деди.

Тадбир ташкилотчилари палов байрамини талабалар шаҳарчасида ўтказишга қарор қилишди. Бундан маъно қидирсанг, изоҳи аён.

Кўз олдингизга келтиринг. Бир неча минг талаба ётоқхоналари, илм даргоҳлари жойлашган шаҳарчада бир хил тарзда ҳаёт эрта тонгдан бошланади. Талабалар оқими ўқув бинолари сари сузади. То қуёш тиккага келиб, кундузни бойитгунга қадар дарслар давом этади. Узундан узоқ лекциялар, лаборатория машғулотлари, дарс тахталаридаги рақамлар, ёзувлардан кўзлари тиниб, чарчаган, йигит-қизлар бироз хорғин кайфиятларда ётоқхоналарига қайтар экан, уларни шаҳарчанинг қоқ марказидаги катта ошхона атрофида кенг даврага ёзилган дастурхонлар, карнай-сурнай, мусиқа садолари остида кутади.

— **Хуш келибсиз, паловхонликка!**

Қойил-э, бундай танловни ўйлаб топганларга. Қизиқарли беллашув ҳайр-саховат рамзини олиб, ҳам хордиқ чиқарасиз, ҳам... (Шундай ўй-хаёл ҳар бир талабанинг кўнглидан ўтса ажабмас).

Энди танлов манзарасига қарасангиз: Тадбирга пухта тайёргарлик кўрилган. Икки қават ошхона майдончасига 10 та қозон ўчоқ ўрнатилди. Ун нафар танлов қатнашчисига барча шарт-шароитлар яратилган. Ошпазлар ишга киришдилар. Иккинчи қават айвонида эса бутун шаҳарчага эшитиладиган қилиб, иккинчи босқичда ўтадиган санъаткорлар чиқишига ҳозирлик кўрилмоқда. Бугун байрамга йиғилганлар учун таниқли санъаткорлар Нуриддин Ҳамроқулов, Юлдуз Абдуллаева, Замира Қулабдуллаева, Алишер Ҳолиқов, «Мутти» театри, «Тошкент» гуруҳи, «Олов» дастаси, Влад Усмоновлар хизматда бўлишади. Ошхона биноси байрамона безатилган. Барча жойларга «УзБАТ» корхонаси махсулотларини реклама қилувчи ёзувлар, плакатлар осиб қўйилган.

Беллашувга республиканинг турли жойларидан моҳир ошпазлар таклиф этилган. Андижон вилоятидан 2511-автоколонна ошхонаси бош ошпази Шукурулло Акбаров, шу вилоятнинг давлат университети ошпази Бахтиёр Жўрабоев, (танловнинг энг ёш катта қатнашчиси) Самарқанддан Абдурауф Каримов, «Оромита» ошхонаси ошпази Бахтиёр Ҳолиқов, Тошкент шаҳридан «Пазанда» корхонаси раиси, уста-ошпаз Усмон Икромов, «Талаба-таом» ошхонаси ходими Рустам Раҳмонов, Бухородан Абдураҳмон Муҳиддинов, Олим Ҳакимовлар пазандалик санъатини намойиш қиладилар. Ошпазлар ишини баҳолаш учун «Камолот» бошқаруви, «УзБАТ» корхоналари раҳбарларидан, талабалар шаҳарчаси хокимлиги, жамоатчилик вакиллари, маҳалла оқсоқолларидан, хусусан палов илми бўйича мутахассислар, олимлардан иборат жюри ҳайъати жам булишди.

Хуллас беллашув шартига кўра ошпазларга 20 килограммдан гуруч, ош учун керакли бўлган барча махсулотлар берилди. Ҳаммага бир хил шарт-шароит, бир хил махсулот. Эндиги гап ҳар ким ўз усталигини қандай намойиш қилишида. Қизиги, шундаки, палов Узбекистоннинг турли вилоятларида турлича тайёрланади. Андижонча ош, Самарқанд усул, Тошкент палови, ёки Бухороча каби. Бухородан келган ошпазлар, «ҳақиқий бухороча ош емоқчи бўлсангиз бизга мис қозон беринг», дея сўрашди. Самарқандликлар фақат чуяндан бўлган қозонда ошни ўхшатишаркан. Хуллас, ҳар бир юртнинг палови турлича шароитни тақозо этар экан. Паловларни баҳолаш учун хайъат томонидан қоидалар тузилди. Яъни ошпазлар пиширган паловларининг ташқи кўриниши, ранги, ҳиди, консистенцияси (бўш, қаттиқлиги, ланж) таъми бўйича баллар тўплаши керак.

Мана, хушбўй ҳиди томоқларни қитиқлаб, иштаҳани қўзғайдиган овқатлар султони-палов ҳам тайёр бўлди. Ҳайъат аъзолари турли кўринишга, мазасига тайёрлаш усулига эга бўлган паловларни баҳолашга киришдилар. Ғолиб ким? Ким энг ширин, чиройли палов тайёрлаб, пазандалик санъатини олий даражада намойиш эта олди?

Талаб, қоидаларига тўла жавоб берадиган палов-самарқандлик ошпаз Бахтиёр Ҳолиқовники дея тан олинди. Бу моҳир ошпаз паловни беш хил усулда лаганларга сузди. Унинг сеҳргарлиги шундаки, бир ўчоқда пишган палов, беш хил лаганда беш хил таъмни берарди.

Иккинчи ўрин Андижон паловига насиб этди. Ушбу палов асосан, кўпроқ мухлислар олқишига сазовор бўлди. Умуман, кўрик-танловда тайёрланган паловлар бир-биридан ширин ва лаззатли эди. Шу куни ошпазлар ўзлари пиширган ошлардан 2 мингдан ортиқ талабаларни баҳраманд қилишди.

Беллашув ғолиб ва қатнашчилари видеомагнитофон, телевизор, магнитофон каби қимматбаҳо совғалар билан муносиб тақдирландилар.

Соз суҳбатлар, илк тилаклар, аскиялар, дилбар куй-қўшиқлар ила ейилган ширин таом тилларга таъм, дилларга ором бағишлади. Палов байрами кунда бўлсин экан.

Р. ҚУРБОННИЁЗОВА.

ИСТИҚЛОЛ. ИСЛОҲОТ ВА МАФКУРА

Маълумки, ислоҳотларни чуқурлаштириш муайян ғояларга маданий-маърифий негизларга асосланади. Яъни жамият истиқболи ва тараққиётининг устивор йўналишларини белгилаб олишда муҳим омил сифатида хизмат қилади. Шунинг учун ҳам жамиятлар муайян мафкурага таяниши билан бир-бирига ўхшаса-да, лекин унинг қандай тамойилларга асослангани эса бир-биридан фарқ қилади. Демакки, демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш фуқаролар онги ва тафаккурининг ўзгаришини тақозо этади. Президентимиз Ислом Каримов халқ депутатлари Жиззах, Сирдарё, Наманган ва Бухоро вилоятлари кенгашларида сўзлаган нутқида ислоҳотларни амалга оширишда эришилаётган ютуқларни таъкидлаш билан бирга, янгича фикрлаш ва ишлаш давр талаби эканига, ислоҳотларнинг натижаси инсонлар онги ва тафаккуридаги ўзгаришлар билан боғлиқ бўлаётганига эътиборни жалб этди.

Жамиятда ислоҳотларни амалга ошириш маданий-маърифий жараёнлар билан узвий боғлиқ бўлади. У давлат ва жамият олдида турган вазифаларни амалга оширишда, фуқаролар фаолиятини таъминлашда, улар тафаккурида ўзгаришлар содир этишда, юксак ватанпарварлик туйғуларини шакллантириш ва камол топишида демократик ислоҳотларни амалга оширишга хизмат қилиши муқаррар. Бугун миллий истиқлол мафкураси олдида ҳам шундай улуғ ва эзгу мақсадлар турганини, халқимизнинг бой маданий-маърифий мероси, қадриятлари билан уйғунлаштириб, тараққиётга хизмат қилишини таъкидлаш лозим.

Табиийки, Ўзбекистон Мустақил бўлгач, миллий мафкурага эҳтиёж сезди. Янги мафкуранинг зарурлиги, аввало, истиқлолни инсонлар тафаккурига сингдириш билан бевосита боғлиқ! Мустақиллик туфайли нафақат жамиятнинг ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маънавий, балки унинг мафкуравий асослари ҳам ўзгарди. Илгари жамиятнинг ҳаёти ва сиёсий тизими давлат мафкураси даражасида асосланар ва ҳаётга тадбиқ этилар эди.

Маълум тоифа вакиллари манфаатига қаратилган, уларнинг мақсад ва қарашларини ҳимоя қилиб келган мафкура ижтимоий ҳаётда жуда катта зиддиятларни келтириб чиқарди. Чунки, айрим тоифа вакилларининг манфаати инсон манфаатидан устун қўйилади, табиийки, бу нарса умуминсоний тамойилларга мутлақо мос келмайди. Жамиятнинг мувозанати бузилади. Натижада жамиятни ҳам тоифаларга ажратиб, унинг ичкарисида ижтимоий, сиёсий низолар, келишмовчиликлар учун замин яратиб беради. Бундай мафкура таъсирида «инсон-инсонга», «давлат-давлатга», «жамиятлар-жамиятларга» қарама-қарши қўйилиб, ижтимоий-сиёсий барқарорлик кучаяди. Бундай ҳолатга собиқ иттифоқ даврида тирик гувоҳ бўлдик. Ва бунинг асоратидан баъзилар ҳалиҳануз қутилганича йўқ.

Собиқ мафкура инсонлар онгини бир томонлама яширин, ғаразли манфаатлар ва тамойилларга йўналтиргани бугунги кунда ҳеч кимга сир эмас. Яқин тарихдаги бундай аччиқ сабоқ натижасида «ҳеч қайси мафкурани давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас» деган фикр бугунги кунда ҳуқуқий асосга эгадир.

Жамият мафкурасиз бўлмайди, чунки ҳар бир давлат мустақил тараққиёт ва ривожланиш йўлини танлаб олар экан, ўз тараққиёт дастурига эга бўлиши шарт.

Бугун Республикамизда сиёсий-ижтимоий, иқтисодий, маданий ривожланишнинг мафкуравий асослари қандай бўлиши аниқ белгилаб олинган. Яъни эндиликда иқтисод мафкурадан, унинг тазйиқидан ҳоли ҳамда бирон-бир мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилмайдиган бўлди. Чунки, давлат ва жамият қурилиши борасидаги вазифаларни амалга оширишда ва умуминсоний тамойиллар муҳим рол ўйнайди. «Жамиятни тамойиллар бошқаради» деган фикрда жон бор. Аммо, қандай тамойиллар асосида бошқарилиши катта аҳамиятга эга. Давлатнинг кучи-қудрати унинг маънавий пойдевори, инсонлар ақли-заковати ва салоҳияти билан белгиланади.

Давлат ва жамият қурилиши шундай мураккаб ва ранг-барангки, унда турли халқлар, миллатлар, ижтимоий гуруҳлар, қатламлар мавжуд бўлиб, уларнинг қараши, манфаатлари айнан бир хил бўлиши мумкин эмас. Шу жиҳатдан улар турли сиёсий партиялар, ҳаракатларга бирлашадилар, улар орқали ўз қарашларини, манфаатларини ифодалайдилар. Онг ва тафаккур доираси кенгайган сари ҳар бир табақа умумманфаат доирасида яқинлаша бошлайди ва бирлашади. Бирлашишда маънавият ва мафкура энг бирламчи омилдир. Чунки, инсонлар фаолиятини эзгу мақсадлар йўлида сафарбар этишда мафкуравий омилдан фойдалана олиш, айниқса, жойлардаги масъул, раҳбарлар фаолиятида ўз ечимини топган, шунга йўналтирилган бўлиши керак. Зеро, маънавияти юксак инсонгина фозиллик хислатларини, фаолликни ўзида мужассам эта олади. Мамлакат олдида турган вазифаларни юракдан ҳис этади ва ўз фаолиятини унга йўналтиради.

Дунё миқёсида тан олинган, бутун инсоният олдида доимо муаммо, орзу бўлиб келган мақсаднинг моҳияти ҳам шунда. Бу Эркинлик, Демократия, Мустақиллик билан боғлиқ бўлган қадриятлар ва манфаатлардир. Бу айрим шахслар манфаати билан боғлиқ бўлган тамойил ёки манфаатлар тизими эмас. Бу бутун инсониятни умум мақсад сари йўналтириб турадиган энг олий, умуминсоний қадриятлардир.

Ана шундай қадриятларга содиқ бўлган Ўзбекистон ҳам, мафкурага янгича ёндашган ҳолда, уни энг олий қадриятлар даражасига олиб чиқди ва миллий истиқлол мафкурасини шакллантиришини ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Эндиги вазифа янги мафкурани янгича талқин ва тадбиқ этиш учун юқорида айтилганидек инсон маънавий жиҳатдан ўзгариши зарур.

Инсон маънавияти юксак бўлсагина, ягона мафкуравий тазйиқдан ҳоли бўлади. Назаримизда, ҳозиргача айрим шахслар ҳамон уни эскича тушуниш ва ёндашиш, ҳатто ҳадиксираш ҳолларидан тўла қутулганича йўқ ҳамда мафкуралар моҳиятини чуқур англаб, уни ўз амалий фаолиятининг мезонига айлантира билишмаяпти. Сабабки, уларда муайян билим, баҳс маданияти, фикр айтиш ва шу баробарида эшитиш ҳамда турли фикрларни умуминсоний тамойилга бўйсундирган ҳолда уйғунлаштира олишда маълум даражада тафовутлар мавжуд. Дастлаб, «Миллий истиқлол мафкураси» деганда унинг номидаги «миллий»лик тушунчаси ҳам айрим кишиларда ўзгача тасаввур уйғотганди. Аввало, бу мафкура айрим миллат манфаатларини ҳимоя қиладиган, унинг қарашларини ифодалайдиган мафкура эмаслигини алоҳида қайд этиш зарур. Ундаги «миллийлик» шу давлат номи билан ҳамоҳангликда уйғун бўлиб, умуминсоний тамойилларга ва миллий хусусиятлар ва қадриятларга асосланишини таъкидлаш лозим.

Давлат сиёсатида мафкура тор доирадаги манфаатлар тизимидан чиқиб, умуминсоният олдида турган муаммоларни ҳал этишга йўналтирилар экан, бу давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда «ишончсизлик» кайфиятининг бартараф этилишига ҳам олиб келади. Жамиятнинг ривожи ўзаро манфаатли ҳамкорлик, умуминсонийлик тамойиллари асосида қурилса «зўравонлик», «ўз кучига таяниш», бошқа халқлар тақдирига, хоҳиш иродасига «писандсизлик билан қараш» каби иллатларга мутлақо ўрин қолмайди. Бу эса жамият маданий-маърифий асосларининг ривожланиши билан ҳам мос келади.

Мафкуралар хилма-хиллиги умуминсоний тамойиллар асосида ижтимоий, маданий-маърифий вазифаларни амалга оширган тақдирдагина холисона бўлади ва жамиятнинг ҳамма жабҳалари ривожига мувофиқ келади. Зеро, инсон маърифатлашиб, унинг табиати ҳар қандай иллатлардан фориғ бўлиб боради.

Миллий истиқлол мафкураси умуминсоний тамойилларга асосланар экан, уни қай йўналишда амалга ошириш керак?

Бу мафкуранинг асл мақсади ҳам янги жамият қуриш йўлида жонбозлик қилаётган инсонларга, мустақил юртимизнинг давлат ва жамият қурилиши, маънавий ҳаёти, таълим-тарбия жараёнида амалга оширилаётган мақсад ва вазифалар моҳиятини етказишни асосий мақсад қилиб қўяди. Бунда Ўзбекистоннинг мустақил давлат сифатида манфаатларини тўла ҳисобга олган ҳолда ҳар бир фуқарода комиллик фазилатларини шакллантириш, қарашларини миллий қадриятларга, йўналтириш билан баробарида, инсонларда, айниқса, ёшларда масъулият туйғуларини шакллантиради. Мафкурада умуминсоний тамойилларни амалда таъминлашнинг қонуний асослари яратилиши ҳуқуқий, демократик давлатнинг муҳим шарти бўлиши билан бирга, давлат ҳокимиятининг барча бўғинлари ҳам, ижтимоий-иқтисодий, маънавий тизимлари, таълим-тарбия муассасалари, оила шу асосда амалий фаолиятда бўлиши зарур.

Мустақиллик мафкураси кишилар онгига ва тафаккурига у ёки бу қарашни зўрлаб киритиш асосида эмас, аксинча, турли хил фикрлар ва қарашларнинг шаклланишига шароит яратиб, унинг қарор топишига имконият яратди. Бу имкониятдан тўлалигича фойдаланиш Республикада давлат ва жамият қурилиши олдида турган вазифаларни амалга оширишда муҳим ўрин тутишини англаш ва ҳаётга тадбиқ этиш ҳар бир кишининг мамлакат олдидаги фуқаролик бурчидир.

Ибодулла ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академияси фалсафа кафедраси мудири, сиёсатшунослик фанлари доктори

«ЁҒГАР» ҲАМКОРЛИККА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

Қорақалпоғистон Республикасининг Беруний шаҳридаги «Ёғгар» ҳиссадорлик жамияти сифатли ўсимлик ёғи, бир неча турдаги тўйимли ем ишлаб чиқармоқда.

Ҳиссадорлик жамияти корхона эҳтиёжлари, ишлаб чиқариш билан боғлиқ масалаларда ташкилотлар ва тадбиркорларни ҳамкорликка чорлайди.

Корхона манзили: 743600, Қорақалпоғистон Республикаси, Беруний шаҳри, Охунбобоев кўчаси, 12-уй. Телефонлар: 4-24-45, 4-28-15.

Қарор ва ижро

ЎЗ РИЗҚИМИЗНИ ҚИЙМАЙЛИК

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Қишлоқ хўжалик экинлари пайҳон қилинишига қарши курашни кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори қандай бажариляпти?

Бонг

Йил — ўн икки ой меҳнат қилишга одатланган деҳқон шу кунларда ғалла майдонларида униб чиққан майсалар парвариши билан банд. У ниҳоллар бақувват бўлса, тўла сақлаб қолинса, ҳосил ҳам мўл бўлишини яхши билади.

— Қишлоқ хўжалик экинлари ва мевазорлардан мўл ҳосил олиш осон иш эмас, — дейди республика қишлоқ хўжалик фанлар академиясининг академик-котиби, профессор Ботир Азимов. — Ҳосилни етиштириб, уни исрофгарчиликсиз истеъмолчиларга етказиш эса ундан ҳам мушкул. Ҳосил етиштиришда агротехник қоидаларга боғлиқ бўлмаган талайгина муаммолар бор. Қарорда таъкидланганидек, бошоқли дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг пайҳонланиши оқибатида ҳосилнинг маълум қисми нобуд бўлаётгани ана шу муаммолардандир.

— Ботир ака, халқимизда азалдан неъматлар султони—нон ва умуман, табиат яратган ноз-неъмат, яшил бойликларни асраб-авайлаш ҳам фарз, ҳам қарз ҳисобланган...

— Манбаларда зикр этилишича, соҳибқирон бобомиз Амир Темур ҳам чанқоқ ерларга оби ҳаёт келтириб, қишлоқ хўжалиги ривожига катта аҳамият берган. «Темур тузуклари»да экинзорларни, айниқса, буғдой ва арпазорларни кўчманчи ва қароқчилардан, ўғри ва босқинчилардан сақлаш, пайҳонга йўл қўймаслик лозимлиги уқтирилган. Бунинг учун сипоҳлардан ўки махсус кишилардан иборат гуруҳлар ташкил қилиниб, улар «нон етказувчи аскарлар» ёки «қўрчилар» деб аталган. Сергаклик билан хизмат қилганларга ҳар қарич ер ва сақлаб қолинган ҳар қадоқ дон учун махсус инъомлар тақдим этилган.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг Қарорида таъкидланганидек, экинзорларни пайҳонлаш ҳолларига ҳамон узил-кесил барҳам берилмаяпти. Бу республикамиз боғ ва узумзорларидаги мевалар нобудгарчилигига ҳам сабаб бўлмоқда. Битта дарахт синиши қанчадан-қанча ширин-шакар меваларнинг нобуд бўлиши эмасми? Айрим вилоятларда ниҳоллар экилган майдонларга молларни қўйиб юбориш ҳоллари учрамоқда. Натижада уларнинг шохи синиб, қуриб қолмоқда. Бундай кўнгилсиз ҳоллар узумзорларда ҳам содир бўлаётир. Бир дарахтни вояга етказиб ҳосил олгунча 5-6 йил вақт ўтишини унутмаслигимиз лозим.

Бепоён буғдойзорларда чайқалиб турган олтин бошоқларни кўз ўнгингизга келтиринг! Пайҳон оқибатида улардан ўн, юз, минглаб бошоқ исроф қилинса, фарзандларимиз қанчалаб ширин кулчалардан маҳрум бўлади?

Бир квадрат метр майдонда ўртача 200-250 дона ғалла ниҳоли ўсади. Шунинг атиги ўнтаси пайҳон этилса (ҳар бир бошоқнинг оғирлиги ўртача 0,7-10 граммни ташкил этади), бир гектардан қанча ҳосил йўқотилишини ҳисоблаб чиқиш қийин эмас.

Бундан буён экинзорларни пайҳонлашга йўл қўйиб бўлмайди. Ҳукуматимиз қарорини бажариш қишлоқ ҳудудларида истиқомат қилувчи ҳар бир кишининг виждоний бурчи — муқаддас вазифасига айланмоғи лозим.

ЭКИН ПАЙҲОН БЎЛМАСА, ҲОСИЛ МЎЛ БЎЛАДИ

Наманган вилоятининг Мингбулоқ туманидаги бир қанча хўжаликларда айрим кишилар ғаллазорларда мол боқаётгани маълум бўлди. Туман прокуратураси ходимлари бундай ҳолларга айниқса «Гигант» жамоа хўжалигида кўплаб йўл қўйилаётганини аниқладилар. Ғаллани пайҳон қилишда айбдор бўлган шахслар маъмурий жазога тортилди— улардан жарима ундириб олинди. Қонунбузарликка йўл қўйган хўжалик раиси Наманган вилояти прокуратураси ҳайъатининг кенгайтирилган мажлисида хўжаликда экинни пайҳон қилишнинг олдини олиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисида ҳисобот беришга мажур бўлди.

Ҳайъат мажлисида прокуратуранинг масъул ходимларидан ташқари вилоят ички ишлар бошқармаси ва унинг туманлардаги бўлимлари раҳбарлари, вилоят ва туман судлари раислари, туман ҳокимлари ўринбосарлари ва вилоят деҳқончилик —саноат уюшмаси вакиллари таклиф, қилинган эди. Унда бир масала — Ўзбекистон Республикаси вазирлар маҳкамасининг ноябрь ойида эълон қилинган «Қишлоқ хўжалик экинлари пайҳон қилинишига қарши курашни кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарорининг қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди. Мажлисда бу масала вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг доимий назоратида экани таъкидланди. Прокуратура ходимлари томонидан ўтказилган текширувлар чоғида ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари майдонларида кўплаб мол боқиш ҳоллари аниқланди. Масалан, Мингбулоқ туманнинг Навоий номидаги, «Гулбоғ» жамоа хўжаликларида ўнлаб моллар ғаллазорларда ўтлаб юргани маълум бўлди.

Милиция ходимлари ҳукумат Қарорини ва вилоят ҳокимининг тегишли қарорини бажариб бориб, ғаллазорлар пайҳон қилинишининг олдини олиш учун астойдил ҳаракат қилишаётир. Прокуратура ходимлари ҳам мунтазам равишда текширув ишларини ўтказишмоқда.

Бироқ хўжалик раҳбарлари ва ишчиларининг кўмагисиз, фақат ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари саъй-ҳаракатлари билангина қонунбузарликка қарши самарали курашиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам истиқомат жойларида, фуқаролар йиғинларида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Кузги ғаллани асраб-авайлаш — дастурхонимиз тўкин-сочинлигини, турмушимиз фаровонлигини таъминлашини ҳаммамиз тушуниб олишимиз керак.

ЖАРИМА БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ

Фарғона вилояти ғаллакорлари келгуси йили 400 минг тонналик ғалла хирмонини уйиш ниятида меҳнат қилмоқда. Бунинг учун куч ва имкониятлар етарли. Айни кунда 92 минг гектар майдондаги кузги бошоқли дон экинлари баравж ривожланмоқда. Уларни суғориш, ўғитлаш давом этмоқда. Ғаллачиликдаги бу юмушлар ҳосилдорликни ошириши табиий. Аммо шунинг ўзи кифоями?

Республика ҳукуматининг қишлоқ хўжалиги экинлари пайҳон бўлишига қарши курашга қаратилган қарори майдонларнинг тўлиқ, пешона тери эвазига яратилажак улкан хирмоннинг бут, халқ дастурхонининг тўкин бўлишини таъминлайди. Зотан, мамлакатимизнинг ғалла мустақиллигига эришишида бу муҳим аҳамият касб этади.

Шу кеча-кундузда Фарғона вилоятида ҳам қишлоқ хўжалиги экинларининг пайҳон қилинишига қарши кураш авж олган. Вилоят ички ишлар бошқармаси маълумотларига кўра, шу пайтгача экинларни пайҳон қилиш бўйича 525 ҳолат аниқланган. Айбдор шахслардан ундириб олинган жарима миқдори қарийб 300 минг сўмни ташкил қилади. Шу вақт мобайнида 11 гектар майдондаги экин пайҳон этилган. Бу вилоят миқёсида арзимас кўрсаткич бўлиб туюлиши мумкин. Аммо бунинг замирида машаққатли меҳнат, қолаверса, халқ ризқ-рўзи ётганини унутмаслик лозим. Қолаверса, бир гектар майдонда ғалла етиштириш учун 19 минг 476 сўм маблағ сарфланади. Бу ерда ўртача тўрт тонна ғалла етиштирилади. Агар, шу ҳосил четдан келтирилса, қарийб 50 минг сўм маблағ сарфлашга тўғри келар экан. Ҳукумат қарорида масаланинг ана шу муҳим жиҳатлари назарда тутилган. Бунинг туб моҳиятини тушиниб етмаган айрим хўжалик раҳбарлари ушбу тадбирларни шунчаки кампаниячиликка йўймоқда. Олтиариқ тумани Амир Темур номидаги жамоа хўжалиги бошлиғи Абдурасул Иброҳимов бу борадаги ишларга жиддий ёндашмагани, бир-икки кунлик тадбир қабилида иш юритиши натижасида экинларнинг пайҳон бўлишига йўл қўйган. Ваҳоланки, ана шундай эътиборсизлик туфайли ҳам бу йил давлатга дон сотиш режаси барбод бўлган эди. Хўжаликда бу борада етарлича тадбирлар амалга оширилмагани туфайли раис ишдан олинди.

— Экинлар пайҳон бўлишининг олдини олиш мақсадида 354 та кузатиш пункти ташкил қилганмиз, — дейди вилоят ички ишлар бошқармаси бўлими нозири, милиция катта лейтенанти Ж. Мамадалиев. — Шунингдек, 1654 нафар дала қоровули, 158 та отлиқ назоратчи иш олиб бормоқда. Жойларда ғаллазорларни пайҳон қилмаслик лозимлиги, у ризқ-рўзимиз эканини тарғиб қиляпмиз. Маҳаллий матбуотда бу мавзуда давра суҳбатлари ўтказилмоқда.

Ҳукумат қарорида аҳоли чорва молларини боқиш учун яйловлар, емхашак етказиб бериш учун шарт-шароит яратиш зарурлиги ҳам таъкидланган. Аммо, жойларда масаланинг бу томонига етарли эътибор берилмаяпти. Ихота ва тутзорларни пайҳон қилиш, бесабаб кесиб юбориш ҳоллари мавжуд. Сўнгги йилларда вилоятдаги 28 гектарлик тут плантациялари йўқ қилинган. Катта тутлардан 292 минг донаси кесиб юборилган. Эндиликда ҳукумат қарорига асосан, бунга йўл қўймаслик билан бирга янги ихота ва тутзорлар ташкил этиш ҳам зарур бўлади. Бу ҳам халқ, юрт бойлиги. Зотан, жарима ундириш билангина иш битмайди.

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН ЧИҚАДИ

Бундан бир неча йил илгари Оҳангарон туманида энг қолоқ ҳисобланган «Ангрен» жамоа хўжалигига ёш, аммо ғайратли чорвадор Тўлқин Тўраев раҳбар этиб сайланганда хўжаликнинг ночор иқтисодини кўтариш учун ишни аввало мавжуд боғ ва экинзорлар пайҳонига қарши кескин курашдан бошлаган эди. У назоратсизлик натижасида экинларни пайҳон қилаётган чорвани бир жойга қамаб, эгаларидан зарарни ундирмагунча молларни қайтариб бермаган, бироқ ўшанда бу тадбир кўпчиликка ёқмаганди. Боиси, одамлар собиқ шўро тузумида халқ мулкига панжа орасидан қарашга ўрганиб қолган, уларда «Экинлар давлатники, камайиб қолармиди» қабилидаги фикр ҳукмрон эди. Афсуски, бу иллат юртдошларимиз онгини мамлакатимиз озод бўлган бугунги кунда ҳам тарк этганича йўқ. Республика Вазирлар Маҳкамасининг шу йил ноябрь ойида қабул қилган Қарорида таъкидланганидек, чорва моллари томонидан пайҳон қилиниши натижасида машаққатли меҳнат эвазига етиштирилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нобудгарчилигига йўл қўйилмоқда. Бундай нохуш ҳолатлар пойтахт вилоят, ҳудудида ҳам учраб турибди.

Оҳангарон туманида йилнинг ўтган даври мобайни назоратсиз қолдирилган 31 бош қорамол, 27 бош йилқининг 13,7 гектар майдондаги ғаллазорни пайҳон қилгани ҳам назоратни кучайтириш зарурлигини тақозо этади. Туман ҳудудида 16 минг гектар ерга кузги ғалла, 1178 гектар боғ, 480 гектар узумзор, 760 гектар тутзор, 52 гектар тераксор мавжуд бўлиб, пайҳоннинг олдини олиш бўйича махсус чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ҳар бир хўжаликка бир отлиқ ва бир пиёда ички ишлар бўлими ходими бириктириб қўйилди. Шунингдек, 24 нафар дала қоровули тайинланган бўлиб, улар ҳам от-улов билан таъминланди. Экинлар нисбатан кўп пайҳон этилиш эҳтимоли бўлган жойларда махсус кузатув пунктлари ташкил қилинди. Бу ишга кўплаб жамоатчи фаоллар ҳам жалб этилиб, уларнинг 22 нафари махсус от-улов билан таъминланди.. Аҳоли ўртасида ҳам экинлар пайҳон бўлишининг олдини олиш бўйича кенг тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, ерга яхши ният билан экилган доннинг эртага қандай мева бериши ўзимизга — унинг парвариши ва муҳофазасига боғлиқ. Шу ўринда қишлоқ хўжалик экинлари етиштириладиган ҳудудларда яшовчи аҳоли ва хўжаликлар ҳисобидаги чорва молларининг йилдан-йилга кўпайиб бораётганини ҳам унутмаслик керак.

Миколаларни ЎзА мухбирлари П.НИШОНОВ, Н. ХЎЖАЕВА, Р, КАМОЛОВ ва Н. ДУШАЕВлар тайёрлаган.

Абдурауф Фитрат таваллудининг 110 йиллигига

ФИТРАТ ШЕЪРИЯТИ

Аллома адиб, зуллисонайн (икки тилда ижод этувчи) санъаткор. Энг аввало Фитрат ишқий, фалсафий, ижтимоий-сиёсий публицистик шеърлар ёзган исёнкор шоирдир. Замондоши Садриддин Айний (1878-1954) каби Шарқ классик ижодкорлари анъаналарига кўра, илк ижодини назм-шеъриятдан бошлаган Абдурауф Фитрат ўз асарларида, поэзиясида озодлик, ҳуррият, истиқлолни куйлаган хассос шоирдир. У Туркияда Истанбул дорилфунунида (1909-1913) таҳсил олган йиллари форс-тожик тилида 1911 йилда ёзган «Сайҳа» («Чорлов») номли шеърий мажмуасига киритилган шеърлар асосан Ватан, ватанпарварлик мавзуларига бағишланган.

«Сайҳа»дан жой олган Ватан ҳақидаги форс-тожикча шеърларидан бири шундай янграйди:

Бинмо саҳари азми тавофи Ватани ман,
Оҳ-оҳ чи Ватан, саждагоҳи жону тани ман.
Ҳам моҳи ману осойиши, иззу шарафи ман,
Ҳам каъбаи ман, қиблаи ман, ҳам чашмони ман.

Мазмунан таржимаси:

Ватанимни зиёрат этмоққа субҳидамда кел,
Ҳай-ҳай, қандай Ватан бу.
У менинг жону таним саждагоҳим,
У менинг ойим, каъбам, қиблагоҳим.

Аллома Фитрат шеъриятида, драматик асарларида, ўткир сиёсий публицистикаси, ижтимоий-сиёсий характердаги публицистик шеърлари ва ғазалларида Ватан, ватанпарварлик, севги-садоқат мавзулари қизил ипдек кўзга яққол ташланиб туради.

Яқингача биз ҳатто қатағон қилинган лирик шоир Абдулҳамид Чўлпоннинг ғазал ва шеърларини қўшиқ қилиб айтиш, ўқишдан ҳам чўчир эдик. Ҳозирги кунда Чўлпон ғазаллари, шеърлари асосида куй ва қўшиқлар ҳофизларимиз томонидан куйланиб келаётганидан беҳад шодмиз.

Бироқ, Чўлпоннинг замондоши зуллисонайн санъаткор Абдурауф Фитрат (1886-1939) ижодиёти тўғрисида бу гапларни айтиш қийин.

Қизил империя тузуми советлар даврида қатағон қилинган аллома адиб Абдурауф Фитрат адабиётимиз турли жанрларида: поэзия, драматургия ва насрда (адабиётшунослик ва адабий танқид соҳасида) баракали ижод этган ва бой мерос қолдириб кетган бадиий сўз санъаткорларидан ҳисобланади. Лекин минг афсуски, Фитрат асарлари бирин-кетин нашр эттирилишига қарамай, ҳозиргача шоирнинг бирор бир ғазали ёки шеърига куй басталаниб, қўшиқ қилиб айтилмаяпти. Бу ачинарли ҳол, албатта. Нега бундай ёки Фитратнинг шеър ва ғазаллари қўшиққа тушмайдими?! Аксинча, Фитратнинг қалбларни жунбушга солувчи ҳароратли шеърияти қўшиққа, инсон қалбига кўчишга, куйланишга муҳтож. Бунга қўшиқчиларимиз, композиторларимиз озгина эътибор қаратсалар, хассос шоирнинг қўшиқлари, куйлари эфир узра янграган бўлардди. Мен дард, аламга тўла, лекин инсонни келажакка, гўзалликка, ёр, диёр қалбига чорловчи қўшиқбоп шеърларидан айрим намуналар келтираман. Адибнинг «Бир оз кул», «Миррих юлдузига», «Аччиғланма» деган эдинг», «Шоир», «Ишқимнинг тарихи», «Яна ёндим», «Угут», «Ким дейяй сени?» каби ўнлаб шеърлари куй ва қўшиқбоп характерли шеърлар сирасига киради.

Шоир Фитратнинг сарлавҳа қўйилмаган «Гўзалим: бевафо гулистоним» сатрлари билан бошланувчи бир шеъри (бу шеърга «Мени тарк этма ёр») деб шартли сарлавҳа қўйдик.

Шоир Фитратнинг бу қалбларни ларзага солувчи шеъри қўшиққа мойиллиги шундоққина билиниб турибди. Оз-моз мусиқа нотасидан хабарим бўлганда эди, бу шеърга яхши куй басталаб ўзим куйлаган бўлардим.

Абдурауф Фитратнинг «Чин севиш» номли шеърлар, драмалар, мақолалари (Т. 1996) номи билан нашр эттирилган. Китобга профессор Б. Қосимов сўзбоши ёзган, уни Наим Каримов, Эрик Каримов, Шерали Турдиевлар нашр эттирганлар. Фитратнинг «Чин севиш» китобидан ўрин олган «Мени тарк этма ёр» номли шеърига эътибор беринг-а:

Гўзалим, бевафо гулистоним,
Боғи умримда тоза райҳоним.
Ғашу қайғуларим ҳужумидан,
Сен эдинг меҳрибон нигоҳбоним.
Мени беҳуда ташладинг-кетдинг
Нега уйдирмадинг-да, тарк этдинг.
Кел гулим, кел оёғингга йиқилай,
Бир замон қўй: тўлиб-тошиб йиғлай.
Қўй, бир оз қўйки, ҳоки пойингни
Сурмадек ёшли кўзима суртай.
Кетма, тур, тингла арзи ҳолимни,
Арз этай, ҳоли пурмалолимни.
Қани у дамки, сен эдинг ёрим,
Мунисим, ҳамдамим, мададкорим.
Сенинг оғушинг, илтифотингда,
Роҳат этмишди жисми беморим.
Мени беҳуда ташладинг-да, тарк этдинг,
Кел, оёғингга қон бўлиб тўкулай.
Бир нафас дард—ҳажрдан қутулай,
Кел, гўзал дамларим, кел, сочингни
Бир тарай, бир ўпай-да, ўлай.
Мени беҳуда ташладинг-кетдинг,
Нега ўлдирмадинг-да, тарк этдинг.

(Абдурауф Фитрат. «Чин севиш». Тошкент 1996, 38 саҳ.).

Бу ва бу хил ўтли мисраларни «Нега бўйла?», «Беҳбудийнинг соғонасини изладим», «Овунчоқ» ва бошқа шеърларида кўришимиз мумкин. Ёр ва диёр васфини ўзиннинг бошқа бир шеъри «Бир оз кул!»да ошиқнинг ўз маъшуқасига талпинишларини Фитрат шундай ифодалайди:

Кўз ёшларим бу кун тағин оқарми?
Қизил гулим ўзгаларга куларда,
Гўзал қушим учуб-учуб ўтарда,
Кулибгина мен сари ҳам боқарми?

Қизил гулим — борлиғимнинг султони,
Жоним сенинг хаёлингдан узайди.
Юрагимнинг энг қимматли армони,
Нечун менга марҳаматинг озайди?

Икки кўзим, малак юзим, севдигим,
Жонлар сенинг юзгинангдан айлансун.
Қизил гулим, қаро кўзим, тилагим,
Дунё сенинг кўзгинангдан айлансун.

Қандай қилиб, изингга ҳеч боқолмам,
Кўнглим, дардим оёғингга тўколмам.
Тупроқ каби йиқилмишам йўлингда,
«Малак юзим, ҳолимни сўр», деёлмам.

Истар эсанг, менга келиб гапурма,
Ёнимда ҳеч ўтирма.
Ёлғуз йиғлаб турганимни узоқдан,
Кўрганингда марҳамат эт, бир оз кул!

Адибнинг «Чин севиш», «Ҳинд ихтилолчилари», «Арслон» каби драмаларидаги лирик шеърлар, ғазаллар қаҳрамонлар томонидан мароқ билан куйланганлигига гувоҳ бўламиз.

Қомусий билим соҳиби аллома адиб — Абдурауф Фитрат ёзувчи, драматург, тарихчи, этнограф, тилшунос, адабиётшунос ва шарқшунос олим бўлиш билан бирга, эл-юртга танилган хассос шоир ҳамдир.

Мажид ҲАСАНИЙ,
филология фанлари номзоди.

Ҳамидулла БОЛТАБОЕВ

«КЕЧА»НИ СОҒИНИШ МУМКИНМИ?

Фитратнинг номаълум шеъри

Шўро даврида чоп этилган адабиёт дарсликларини очиб қарасангиз, уларда «ашаддий миллатчилик ва бадбинлик кайфияти билан суғорилган Фитратнинг «Менинг кечам», Чўлпоннинг «Бузилган ўлкага» номли шеърлар ёзгани» ва уларга қарши руҳда «Менинг кундузим» ва «Тузалган ўлкага» каби шеърлар ёзгани учун Боту ва Ғайратий адабиёт тарихидан муқим ўрин олгани ёзилган. Истиқлол шарофати ва айрим закий чўлпоншуносларнинг заҳмати билан «Бузилган ўлкага» шеъри билан танишиб, унинг моҳиятини тушундик. Бироқ қарийб етмиш йил давомида таънаю дашномлар остида қолган, уни танқид қилиб айрим адабиётшунослар кўзланган унвон ва мукофотларни олишига сабаб бўлган у шеърнинг номи экан, мазмуни, руҳи ҳамон ўша «кундуз» деб юрганимиз «кеча»нинг маҳобатли зулмати остида қолиб келди. Хўш, у шеър қачон, қаерда, нима учун ёзилганидан сўз бошласак, «Менинг кечам» шеърининг руҳи бизга кундуздек аён бўлса ажаб эмас.

Маълумки, Фитрат 1923 йилнинг июнида Бухоро жумҳуриятидаги масъул вазифалардан «озод» қилиниб, орадан бир-икки ой ўтар-ўтмас дўстларининг кўмаги билан Бухорода қолиши хавфли саналиб, Москвага чақириб олинган. Лазеревлар жонли шарқ тиллари олийгоҳида шарқ тиллари ва адабиётидан дарс бериши баробарида айни шу даврда унинг «Абулфайзихон», «Бедил» сингари чуқур ва гўзал асарлари босилган. Ана шу адабий даврнинг «маҳсули» сифатидаги асарларидан бири остига «1923 йил, октябрь» санаси кўрсатилган «Менинг кечам» шеъридир.

Русия пойтахтининг маҳобатли ва зерикарли кузи, узун ва қоронғу тунлари ватандан бадарға қилинган шоир нималарни ўйлаши, қандай таҳайюлга берилиши тахминан маълум бўлса керак: ҳамма баҳайбат уйларда чироқлар учган, тинимсиз қадам товушлари тинган. Тун оғушида тоғ гавдали уйлар бутун дабдабасидан айрилиб, қопқора ҳайкал тусини олган. Шундай мунгли кечаларнинг қадрини тасаввур эта олган шоир Чўлпон орадан бир ой чамаси вақт ўтмай Фитрат шеърига руҳан уйғун бўлган «Дамлар»ни ёзганди:

Баъзан: хаёл этакини тутқазмас,
Ёт ерларда ўз бошича йўқ бўлур.
Шунда ҳис ҳам қалам тилига тушунмас,
Боши қотар, қўполланур, тўнгланур.

Ҳисларни ҳам қўполлантириб, тўнглантириб қўйган мунгли кечанинг оғушида, мунгли уйнинг қироғида икки нарса — шамъ ва кўнгил тўқиниши...

«Менинг кечам»нинг ҳали сиёҳи қуримай туриб, шу кезлар Москвда ижтимоий таҳсилни давом эттириш куйида юрган Боту устозининг олдига кирган ва биринчилардан бўлиб, у шеърни ўқишга муяссар бўлган эди. Бироқ ёш шоир шижоатли пойтахтнинг ҳавойи яшаш тарзига осон кўниккани учунми устозининг бундай руҳсиз кайфиятидан озор топади. У «мунгли кечанинг мунгли уйлари» билан банд бўлиш ўрнига «ҳар ён югуриш фурсати етгани, ўнг, сўлни ҳаёт тўлқуни тутган» коммунистик ўзгаришлардан сўз очади. Шоир ёш дўстининг қалбида кечган ҳовлиқма кайфиятни сезиб турган бўлса ҳам унга мана шу уйларни шеърга солишликни маслаҳат беради: «Сизни кундуз улуғворлиги қизиқтирган бўлса, шундай шеър ёзинг. Уни «Менинг кундузим» деб атанг. Майли унда «борликка гўзаллик буратурган, дунёга умид бахш этатурган» хаёлларни тасвирланг, «эрта туриб ишга йўл олган» меҳнаткашнинг ҳолини беринг».

Навбатдаги кеча устоз-шогирднинг қизғин, баҳсли суҳбати билан эмас, Боту ёзган «Менинг кундузим» шеърининг таҳрири билан кечди. Ниҳоят, шеър битгач, шоир Фитрат шогирдининг машқини ўз шеъри билан бирга Тошкентга, «Инқилоб» журналига юборди. Устознинг «Менинг кечам» шеърига уйғун Чўлпон «Дамлар»ни ёзган бўлса, Ботуга тенгдош ва туйғудош бўлган Элбек «Қуёш чиқиши» шеърини ёзиб, «дунёга ҳаёт берган қуёшни олқишлаш» куйига кирди. Бу тўрт шеър ўзаро туғилиш нисбатидан ва туйғу ифодасидан қатъий назар «Инқилоб» журналининг бир сонидан ўрин олди.

Бу уч шогирд (Чўлпон, Боту, Элбек)нинг шеърларидан ўқувчилар хабардор бўлгани учун биз уларни қиёсий ўрганишни шеършунослар ихтиёрига қўйиб, устоз Фитратнинг шу кунга қадар қайта чоп этилмаган, «Менинг кечам» шеърининг мутолаасига тутинамиз.

Абдурауф ФИТРАТ

МЕНИНГ КЕЧАМ

Кеч бўлди, тиниб битди товушлар,
Сўнди бутун уйларда чироғлар,
Тебранмади ер узра оёғлар,
Зулмат яна ҳар ён оқа қолди.
Толпинмади, сайрашмади қушлар
Жимжиткина инга кирди,
бошини солди кейинга,
сўлғун қаноти остига олди.
учмоқ, яшамоқ кайғуларига
«чиқ!» деб ўзини уйқуға солди;
Ҳар дарди йўқолди.
Кўклар сари чаққон, кўтарилган
тоғ гавдали уйлар,
қўнуқлар,
саройлар,
айрилди бутун дабдабасидан,
бир қоп-қора ҳайкал тусин олди.
Кундуз, саккиз-ўн ёққа
югурган,
чопган,
йиқилишған,
яна турган,
ўнг, сўл уни тепкан,
буни...
инсон-да ётиб уйқуға толди!
Сўлғун, қора, турғун, дема кўрдим.
мунгли кечанинг мунгли чоғинда,
кўп мунгли уйимнинг қирғоғинда
ёлғиз икки нарса эди ёндош-да:
бири шамъим,
бири...
кўнглим!
Бошқа ҳамма тинч,
жим,
ўчлаб узонишда.
Шундай кечаларни севаман мен,
бунда югуриш йўқ, сурғилуш йўқ;
Юрмоқда, одашмоқда кўрулмас;
ёлғуз кўруниш,
сохта кулиш йўқ;
ёв шакли кўзимдан кўб узоқда,
дўстлар эса, ундан-да йироқда,
Шундай кечадан ўргуламан мен!

Маскв, Октябрь, 1923.
«Инқилоб», 1924,
9-10-сон, 3-4 бетлар.

ДУШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Қизлар гулдастаси».
9.00 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Тилла ранг ришталар жозибаси».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ тадбиркорлари».
10.30 Шифокор экрани.
11.00 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Осмон дарвозаси». Бадиий фильм.
13.15 «Бунёдкор».
13.35 «Барака ёмғири». Мультфильм.
13.45 «Меҳр қолур». Публицистик кўрсатув.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.25 «Ҳаёт ва қонун».
18.45 «Темур бобо». К. Баратов ижро этган.
18.50 «Соҳибқирон». Видеофильм. 1-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 А. Икромов, Ю. Исматова. «Темурий маликалар». «Тановар» рақс театри. 1-қисм.
22.00 Ўзбекистон геологиясининг 70 йиллигига. «Она ер мурувва-ти».
22.15 «Бу оқшом...»
22.40 «Морена Клара». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Истиқлол одимлари.
00.10 Тунги тароналар.
00.20—00.30 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Палитра».
18.45 «Мультфейерверк».
19.15 «Клип-антракт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Камертон». Оҳанглар.
20.10 «Автосалон».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Камертон». Шеърият.
21.10 «Хобби-холл».
21.40 «Курьер».
22.00 «Прайм-тайм».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.45 «Спорт қитъаси».
23.20—00.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.40 Янгиликлар.
17.45 Эълонлар.
17.50 «Овчининг сўнгги олишуви». Бадиий фильм. 1-серия.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 «Олатовнинг қорли чўққилари», «Сванетияда қиш». Телефильмлар.

*

23.30 Эълонлар.
23.35 — 23.40 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультқарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Дидар».
19.40 «Эҳтиёжга эътибор...»
19.55 Эълонлар.
20.00 «Жаҳон».
20.20 Кечки сеанс. «Автомобилдан сақланинг!». Бадиий фильм.
21.50 «Душанба». Публицистик кўрсатув.
22.00 «Шлягер».
22.15 «Спорт-тайм».
22.45 «Авторейд».
22.55 «Умид».
23.25 «5+1». Интервью.
23.55—00.05 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 24

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Воҳа тароналари.
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Замин фидойилари». Телеочерк.
10.30 Инглиз тили.
11.00 Ўзбек куйларидан концерт.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Ассалом, япон тили».
12.30 «Катта трамплин». Бадиий фильм.
13.45 «Ислоҳот истиқболи».
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Фарзанд — умид юлдузи».
18.25 Футбол шарҳи.
18.45 Дилнавоз садолар.
19.00 «Соҳибқирон». Видеофильм. 2-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дурдона».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 А. Икромов, Ю. Исматова. «Темурий маликалар». «Тановар» рақс театри. 2-қисм.
22.00 «Альманах-ТВ».
22.30 «Уйимдаги бегона». Бадиий фильм. 1-серия.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Оҳанглардан таралган меҳр».
00.20—00.35 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Олтин кент».
18.35 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Постфактум».
20.05 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «АРТ-журнал».
21.20 «Спорт қитъаси».
22.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.50 — 00.30 «Кинонигоҳ».

III

17.40 Янгиликлар.
17.45 Эълонлар.
17.50 «Овчининг сўнгги олишуви». Бадиий фильм. 2-серия.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 «Ов ҳақида ҳикоялар». Телефильм.лат телевидениеси.

*

23.40 Эълонлар.
23.45—23.50 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси..

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Дам олиш дастури.
19.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
19.45 Эълонлар.
19.50 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Аптека эшитади».
21.40 «Озодлик номидан». Америка тарихи.
22.10 «Истеъдодлар ва мухлислар».
22.40 «ТВ IV да «Немис тўлқини».
23.10 «Жиллет-спорт».
23.40 Коллаж.
00.05—00.15 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Оҳанглардан таралган меҳр».
8.50 «Ҳаммаси маҳалладан бошланади». Публицистик кўрсатув.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Қўнғироқча».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Қирқ ҳунар ҳам оз...»
11.30 «Темурнома».
11.50 «Эй, сабо». Тожиддин Муродов ижросида классик қўшиқлар.
12.20 «Хазинамиз таянчи».
12.40 «Ишбилармон кишилар». Бадиий фильм.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Фунтик ва мўйлабли кампиршо». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан битадур».
18.25 «Сўз сизга». Ёшлар учун кўрсатув.
18.40 «Замон билан ҳамнафас».
18.50 Дилнавоз садолар.
18.55 «Соҳибқирон». Видеофильм. 3-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Табаррук қадамжолар». Нурота. «Чашма» мажмуаси.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг сессияси олдидан.
21.20 Дилнавоз садолар.
21.35 «15 дақиқа спорт ҳақида».
21.50 «Талқин. XX аср».
22.20 «Адашлар».
22.40 «Морена Клара». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Табиат дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё бўйлаб...»
20.10 «Компьютер-Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Дриблинг».
21.25 «Дойче Велле» намойиш этади...
21.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Спорт қитъаси».
23.25—00.15 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Бугунги Исроил».
18.20 «Яхшиликка ёмонлик». Мультфильм.
18.30 «Оддий мўъжизалар». Телефильм.

*

7.30—9.00, 19.10—21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 «Шоҳсупа сари».

*

23.00—23.35 Россия давлат телевидениеси.

*

23.35 Эълонлар.
23.40—23.45 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси..

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 Шифокор билан мулоқот.
19.30 «Қўшиқларим оламни тутар».
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мусиқий меҳмонхона».
20.25 «Мезон».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Тошкент оқшомида».
21.30 «Ер курраси».
21.50 «Ҳамдўстлик».
22.20 «Тинчлик даври». Бадиий фильм.
23.20 «Гулдаста».
23.40—23.50 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Янграсин шўх ялллалар».
8.55 «Сарҳисоб».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Орзу».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Умумий биология.
11.00 «Бола бошидан...». Мактабгача тарбия масалалари.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Мутлоқ устунлик билан». Бадиий фильм.
13.00 «Нурли келажак». Видеоканал.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Акциядорлар луғати».
18.25 «Омонлик тилаймиз».
18.35 «Катта танаффус».
18.55 «Соҳибқирон». Видеофильм. 4-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг сессиясида.
22.00 Самарқанд. Регистон майдони. Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган томошалар.
23.15 «Билиб қўйган яхши».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.10 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультфейерверк».
9.20 «Хобби-холл».
9.50 «Курьер».
10.20 «Прайм-тайм».
10.30 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
10.50 «АРТ-журнал».
11.10 «Табиат дунёси».
12.00 «Компьютер-Осиё».
12.15 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
12.35 — 14.15 Видео—«О».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
20.15 «Дармон».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Видеогид».
21.25 «Бизнес-уик».
21.45 «Дойче Велле» оҳанглари ва Эълонлар.
22.10 «Кинонигоҳ».
23.50 — 00.10 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Оқ ёл ҳақида қисса». Бадиий фильм.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 Опера саҳнаси усталари.

*

23.40 Эълонлар.
23.45 — 23.50 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Дастурнинг очилиши.
18.50 «Мультқарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Айчурек».
19.40 «Интер-спорт».
19.50 Зиёлилар ҳаётидан янгиликлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «02» тўлқинида».
21.05 «Каталог».
21.20 «Туманлардан ҳоли Британия».
21.40 «Ҳамшаҳарлар».
22.10 «Эколот-коктейль».
22.40 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.10 «Компьютер-ревю».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Эллада».
00.05 — 00.15 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Юзма-юз».
8.45 Кекса санъаткорлар концерти.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Кеча ва бугун».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Немис тили.
11.00 «Китоб ва ҳаёт».
11.30 «Темурнома».
11.50 Болалар учун фильм. «Кулол ва хумча».
13.05 «Буни умр дерлар».
13.20 «Ўзбектелефильм» премьераси: «Дўстлик ва ҳамкорлик рамзи».
13.30 «Маърифатнома».
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти юлдузлар».
18.30 «Бизнес ҳафта якунлари».
18.40 «Йигит омон бўлса...».
18.55 «Соҳибқирон». Видеофильм. 5-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Умидли дунё».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг сессиясида.
21.30 «Ривоят».
21.40 Дилнавоз садолар.
22.00 «Репортаж».
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.05 «Тақдим».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.10 — 00.20 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мульти-пульти».
9.30 «Боланинг тили...».
9.40 Дилором наволар.
9.50 «Умрбоқий мерос».
10.05 «Мулоҳаза учун мавзу».
10.30 Видео янгиликлари.
10.50 Видео — «О».
12.30 — 14.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...».
18.35 «Кинохроника».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Компьютер-Осиё».
20.15 «Мусиқий йўлка».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Сиздан ишорат».
21.40 «Ракурс».
22.00 «Спорт қитъаси».
22.30 Хит-парад ва Эълонлар.
23.10 — 24.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Лев Гурич Синичкин». Бадиий фильм.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қурбон». Телесериал.
22.35 «Мусиқа ҳамма учун».

*

23.30 Эълонлар.
23.35 — 23.40 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси..

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Умид чечаклари».
19.30 «Рангинкамон».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.35 Эълонлар.
20.40 «Монитор-Осиё».
21.10 Келинг, кулишайлик. «Уч тентак ҳангомаси» («Коламбия пикчерс», АҚШ). 4-серия.
21.30 «Гўзаллик бунёдкорлари».
21.50 «Коинот».
22.20 «Бу бўстон аро».
22.50 «Юлдузли галерея».
23.20 «Замандас».
23.50 Араб эстрадаси.
00.10 — 00.20 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Таранум». Мусиқий дастур.
9.05 «Қайғусиз қувонч бўлмас». Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Ижоднинг машаққатли йўли». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳим.
10.45 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Фаровонлик манбаи».
11.00 «Кичкинтой» устахонаси.
11.30 «Темурнома».

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

11.50 «Йўғонтепа ҳангомалари». Теленовелла. 1-қисм.
12.40 «Ёш куч» тележурнали.
13.20 «Ойдин йўл».
13.50 «Йўғонтепа ҳангомалари». Теленовелла. 2-қисм.
14.40 — 15.40 «Маънавият» видеоканали.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 «Олам».
18.40 «Соҳибқирон». Видеофильм. 6-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 Дилнавоз садолар.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 Францияда Амир Темур кунлари.
21.50 «Азиз сиймолар». Сойиб Хўжаев.

«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:

22.10 Жаҳон киноси юлдузлари.
22.25 «Имкон чўққилари».
22.35 «Муҳаббат — ҳаёт демакдир». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.20 «Кинохроника».
10.10 «Компьютер-Осиё».
10.30 «Мусиқий йўлка».
10.40 «Сиздан ишорат».
11.20 «Ракурс».
11.40 «Кинонигоҳ».
13.20 — 14.20 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Мультдаста».
18.20 «Жозиба».
18.30 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
18.40 «Театр ҳақида ўйлар».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Фидойилар». 1-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Жозиба».
20.05 «Фидойилар». 2-қисм.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури:

21.00 Видео — «О».
22.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.20 «Фидойилар». 3-қисм.
23.55 — 00.20 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».

III

18.20 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

21.35 «Лицедейлар». Телефильм.

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Филипп Киркоров ҳузурида меҳмонда».
23.40 — 23.50 «Муздаги жилолар». Манзарали телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 «Шанба эртаги».
10.20 Эълонлар.
10.25 «Клип-антракт».
10.30 «Комедиантлар».
10.50 «Рақслар қанотида».
11.20 «Клип-антракт».
11.45 — 13.15 Кинонинг олтин асри. «Зорронинг катта саргузаштлари».

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Шанба оқшомида».
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Олам ва одам».
20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.35 Кинонинг олтин асри. «Синьор Робинзон». Бадиий фильм.
21.50 «Беш дақиқа ўзинг учун».
21.55 «Спектаклдан сўнг».
22.20 «Комендиантлар».
22.40 «Ассалом, Франция!».
23.10 Эълонлар.
23.15 «Хит-коллекция».
23.35 «Жиллет-спорт».
00.05 «Бу ажиб дунё».
00.25 Эълонлар.
00.30 — 00.40 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 29

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Аёл борки, олам мунаввар...». Публицистик кўрсатув.
11.30 «Темурнома».
11.50 «Яшил чироқ». Телемусобақа.
12.30 «Ташриф». Дам олиш дастури.
13.10 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 22-қуй.
13.50 «Ўзбекистон спорти».
14.10 «Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.
15.10 — 15.40 Эстрада қўшиқлари.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ҳамёндаги мўъжизалар, ёки...».
18.15 «Уйимдаги бегона». Бадиий фильм. 2-серия.
19.00 «Келгуси ҳафтада».
19.15 «Соғинч».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Тилаклар». Янги йил интервьюлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Буюк келажак сари.
21.25 «Илҳом сатрлари».
21.30 «Мусиқа салтанати».
21.50 «Шахс ва бахс».
22.15 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 23-қуй.
22.55 Футбол олами.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 «Келгуси ҳафтада».
00.15 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультдаста».
9.20 «Жозиба».
9.30 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
9.40 «Театр ҳақида ўйлар».
10.00 «Жозиба».
10.10 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.35 Видео—«О».
12.15 — 14.00 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Бугун ТВ-2 дастурида.
18.05 Эълонлар.
18.10 «Даракчи».
18.20 «Боланинг тили...».
18.35 «Мульти-пульти».
19.00 «Мусиқий майдонча».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Олқиш».
20.20 Дилором наволар.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Табиат шифохонаси».
21.15 «Таманно».
21.30 Ўзбекистон радиосининг 70 йиллиги олдидан. «Эҳтиром».
21.45 «Ана шунақа». Юмористик кўрсатув.
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 Видео—«О».
00.20 Дастур ниҳояси.

III

16.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

22.55 Эълонлар.
23.00 — 23.05 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
9.40 «Эртакларнинг бу сеҳрли олами».
11.20 «Клип-антракт».
11.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
11.55 «Парле ву франсе?»
12.45 «Афсоналар ва ҳақиқат». Ҳужжатли фильм.
13.25 «Иштирок этувчилар».
13.55 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
14.25 Киносалон. Акиро Куросаванинг «Кугемуша» фильми.
16.35 Эълонлар.
16.40 «Сенинг вақтинг».

*

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
19.15 «Телеташриф».
19.30 «Кинопрофи» Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
20.00 «ТВ IVда етти кун» (рус тилида).
20.15 Эълонлар
20.20 «Биргаликда куйлайлик».
21.20 Киносалон. Акиро Куросаванинг «Ран» фильми.
23.30 «Голливуд-рок».
23.55 Эълонлар.
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!».

Меҳмонхона

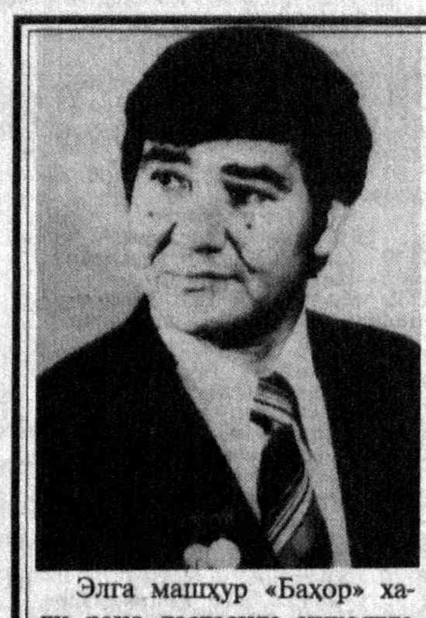

ДОЙРА САДОСИ

Элга машҳур «Баҳор» халқ рақс дастасида ниҳоятда камсуқум, табиатан кўнгилчан бир киши ишлайди. Мана қирқ йилдирки, «Баҳор» раққоса қизларининг дилрабо ва жозибали рақслари Дадаевнинг дойра усуллари оҳангида дилимизга завқу-шавқ олиб кираётир. Ўзбек халқ санъати дарғаларидан бири бўлмиш Қаҳрамон ака бугунги кунда ҳам қанчадан-қанча Мукаррамахону, Қундузхон, Маъмурахону, Гулчеҳрахонларга ўхшаган иқтидорли раққосаларнинг изланишлари, эрта бир кун гўзаллик ва нафосат оламида дадил парвоз эта олишларига муносиб ҳисса қўшаётган бўлса не ажаб!

Ёш созанда дойра санъати сирларини эгаллаш учун Р. Глиер номидаги мусиқа мактаби, сўнгра Ҳамза номидаги билим даргоҳларида таълим олиш билан бирга устози Ғофуржон Иноғомовдан дойра чалиш усулларини ўргана бошлади.

Ғафуржон ака истеъдодли шогирдининг қўлидан етаклаб Филармонияга олиб келади. Ушанда таниқли раққоса Мукаррама Турғунбоева «Қирқ қизлар» дастасини тузиш ҳаракатида юрарди. Ўша куни ёш Қаҳрамоннинг дойра чалиш усуллари, унинг ўзини тутиши, одоби ва энг муҳими майин жилмайиб қўйишлари Мукаррама опага маъқул бўлди...

Кўп ўтмай Қориёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармонияси қошида қирқ кишилик рақс дастаси тузилди. Унга саралаб-саралаб «Баҳор» деган чиройли исм қўйишди. Қирқ қизлар халқ рақс дастаси ўзининг тўнғич — таниқли бастакор Муҳаммаджон Мирзаев басталаган «Баҳор вальси» рақсининг дастлабки машқларини бошлаб юборишди.

Юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, «Баҳор» халқ рақс дастаси Қаҳрамон Дадаевга шон-шуҳрат олиб келди. Дадаев эса «Баҳор»нинг салобатига-салобат қўшди.

Шуни мамнуният билан айта оламанки, Қаҳрамон Дадаевнинг дойраси янграмаган ўлка бир ёки икки бўлса бордир, афсуски, бутун дунёдаги шаҳар ва ўлкаларнинг номларини санаб ўтиш имконияти душвордир.

Бугунги кунда Қаҳрамон Дадаев меҳрибон устоз ва мураббий. Ўзбекистон халқ артисти Таълат Сайфуддинов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Одил Камолхўжаев, Дилмурод ва Элмурод Исломовлар, Ҳабибулла Расулов, Ҳасан Азимов, Ҳусан Носиров, Маъмур Мирдадаевлар ўзларини Қаҳрамон аканинг муносиб шогирдлари деб ҳисоблайдилар.

Қаҳрамон Дадаевнинг меҳнати, унинг камтарона хизматлари муносиб тақдирланган. Биз уларни санаб ўтирмаймиз. Қаҳрамон акага берилган юксак баҳо «Баҳор» дастаси раққоса қизларининг дилрабо ва гўзал рақсларига берилган муносиб баҳодир.

Рақс ҳамиша инсон умрининг ҳамроҳи бўлиб келган ва ҳамиша шундай бўлиб қолади. Зеро, рақс санъати қадим-қадимдан одамларни тўлқинлантириб, улар қалбига эзгулик уруғини сочиб келган ҳофизнинг хушовозига, дойранинг «така-туми»га, созанданинг дилтортар созига, раққосанинг жозибали рақсларига сингдирилган муҳаббат — ҚЎШИҚДИР! Бундай сара қўшиқнинг умри ҳамиша боқийдир.

КУЙ СЕҲРИ

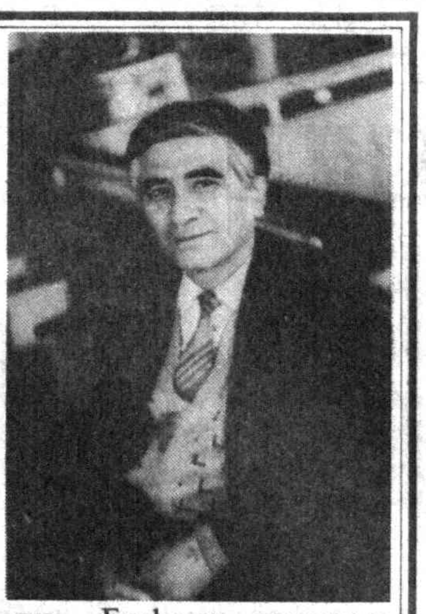

«Умар Ҳайём»операси, «Улуғбек буржи», «Нодира»балетлари, бир қатор мусиқали драма ва симфониялар, «Ҳажнома» ораторияси, «Буюк Ипак йўли» мураккаб саҳна асарига ҳамда «Соҳибқирон» фильмига ёзилган мусиқалар Мустафо Бафоев ижодининг асосини ташкил этади. Қолаверса, бастакорнинг сара куй ва қўшиқларини эшитган мухлислар унинг истеъдодига таҳсинлар айтишади.

Композитор ижодининг яна бир хусусияти шундаки, у кўплаб якка хонандалар учун қўшиқлар ёзади. Унинг юздан ошиқ қўшиқлари республикамиз бўйлаб тарқалаётгани ҳеч кимга сир эмас.

Ҳар қандай бадиий асар қанча эътирофу ташвиқ қилинмасин, уни тингловчисига манзур этиш амри маҳолдир. Мустафо Бафоев ижодининг дилга яқинлиги унинг асарларида жозиба ва сеҳр борлигидан дарак беради.

Бастакор ижодига қисқа ва лўнда таъриф бериладиган бўлса, унинг икки жиҳатини алоҳида қайд этиб ўтишни жоиз деб ҳисоблаймиз: Бу — анъаналарга садоқат ва юксак маҳоратдир.

Мустафо аканинг асарларини тинглаганда кўҳна ва ҳамиша навқирон Бухоро зардўзи нақшларидан жило олган қадимий оҳанглар хаёлимиз кўзгусида акс этади. Ижро хоҳ якка чолғу хоҳ катта оркестр бўлсин мусиқани тингловчиларга етказувчи бир воситадир.

Композитор Мустафо Бафоев ҳозирги кунда Ўзбекистоннинг пешқадам ижодкорларидан бирига айланган. Унинг бадиий камолоти доимий, тинимсиз изланишлари билан чархланиб боради. Бафоев қаерда бўлмасин, хоҳ ўзи раҳбарлик қилаётган Дони Зокиров номидаги ўзбек халқ чолғу оркестри жамоасида, хоҳ консерватория талабалари орасида, хоҳ оилада бўлмасин, доимо мусиқий оҳанглар оғушида юради. Ана шу меҳр, аҳа шу ижодий тўлғоқ гирдобида етилган ғоялар унинг асарлари — қўшиқ, опера, куй, симфония бўлиб, элу-юрт ва мухлислар қалбига кириб боради.

Биз ҳам ўз навбатида таниқли бастакор Мустафо Бафоевга янада улкан муваффақиятлар ёр бўлишини истаб қоламиз. Ижодингизга барака!

Шавкат ТУРОБ

Сиз ўйлаб кўрганмисиз?

ТУШИ ЎНГНИНГ ИШИ ЎНГ

Э-э, тушга нималар кирмайди, демоқчимисиз?.. Шошилманг, агар туш деганлари шунчаки бир ҳолат бўлганида Юсуф Алайҳис-салом ҳазратлари «Таъбирнома» деган рисола ёзмаган бўлардилар.

Киши кўрган тушини биринчи марта албатта яхши бир кишига айтмоғи лозим экан. Чунки кўрилган туш биринчи марта қандай таъбир қилинса, ўша таъбир ўнг келар экан. Келинг, кўрган тушингизни сиз ҳам муборак бир китоб билан бамаслаҳат таъбир қилинг, азизлар.

... Кўнгул хушлиғ вақтида, уйқунинг ниҳоятида, саҳар вақтида, кундузликда, ойнинг бири, иккиси, еттиси ва саккизинда, ўн иккиси, йигирма еттиси йигирмаси, йигирма иккиси, йигирма саккизи ва ўттизида кўрилган туш гўё кароматдур.

...Ҳар киши тушида:

...»Пайғамбарларни кўрса, дўзах ўтидан халос бўлғай.

...фаришталарни кўрса, худойи таолонинг раҳматига мушарраф бўлғай

...авлиёларни кўрса, назар топғай.

...олимлар ва дарвишларни кўрса, балоғу-қазодин ва офатдин омонда бўлур.

...баланд ерларни ва тоғларни кўрса, қўли баланду сўзи ўткир бўлғай...

... сариғ уруғ ва турлук меваларни кўрмак хўб эмас, садақа бермоқ лозим. Лекин, олмани ва мевани кўрса, хўб иш бўлур-ғойибнинг дийдорини кўрур.

... хуш овоз жониворларни ва зангор ранг жониворларни кўрса, узун давлатлиғ бўлур.

.. от, гала хачир, тамом ҳайвонот ва маймунларни кўрса, юки бирла нархлар арзон бўлғай, ҳалойиқнинг аҳволи бу йил ичинда убдон бўлғай.

...қарчиғай, лочин ва шунқорни қўлга тутиб кўрса, бир ерда сардор бўлғай.

... жароҳат чиқиб, тамом аъзоси яра бўлса, ҳамма муродиға етур.

...бир ерда туриб йиқилиб кетса, мансабдор бўлса мансабидан, бой бўлса, бойлигидан, мазлум киши бўлса ўзидин жудо бўлур.

... ғилофидин пичоғи тушиб қолса, умидидин ноумид бўлур.

...агар тева қувласа, тавба қилсун, умр-бефаво. Яхши тушга ҳам ёмон тушга ҳам албатта садақа бермоқ лозимдур.

...қонни кўрса ё бир аъзосини зиёда кўрса, ё семурса яхшидур, умри узун бўлур, муродғига етур.

.. ўқ отиб ё милтиқ отиб юрса, барча ниятларига етур. Лекин ўзига отсалар хўб эмас.

... Тегирмонни кўрса, эзгу мақсадлариға етур.

Илоҳим ушбуни ўқиғонлар ҳам яхши тушлар кўриб, муроду мақсадларига етсинлар...

Биласизми?

ДОРИЛАР ҚАЧОН ВА ҚАНДАЙ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ?

Дорихонадан керакли дорини сизга бераётиб, одатда сотувчи овқатдан олдин ёки кейин истеъмол қилишингизни маслаҳат беради. Лекин кўпчилик шифокор маслаҳатига риоя қилмади. Бугунги кунда айниқса, ён чўнтагида хабдори олиб юрувчилар сони кўпайиб кетган. Юрак безовта қилганда, бош, тиш, бадан оғриганда ёки шамоллаганда касалликнинг олдини олувчи турли хабдорилар мавжуд. Фақат уларни шифокор маслаҳати билан қачон ва қандай ичишни билиш зарур.

Ёдингизда бўлсин, хабдори ҳеч қачон овқат маҳали истемол қилинмайди. Дори овқатдан олдин ёки кейин 20—30 дақиқа ўтгач, қайнаган сувни совутиб ичилади. Дорини ютгач, камида бир стакан қайнатилган сув ичиш зарур. Шундай қилганда дори ошқозонга етиб боргач, эриб, организмга фойда беради.

Баъзи ота-оналар ёш болаларга дорини ширинчой ёки мураббо билан ичиришади. Бу нотўғри! Чунки дори чой ва бошқа моддалар билан ичилганда таъсири камайиб, баъзан зарар етказиши ҳам мумкин.

Яна бир маслаҳат: ҳеч қачон дорини шифокор кўрсатмасисиз истеъмол қилманг! Дўкондан дори сотиб олаётганингизда ишлаб чиқарилган вақти ва махсус кўрсатмасига олоҳида эътибор беринг!

Руқия НОРХЎЖАЕВА, доришунос.

Искандарнинг шохи бор

ЛЕВ ТОЛСТОЙНИНГ ФОЖЕАСИ НИМАДА ЭДИ?..

У шундай машҳур эдики, мухлислари унинг кетидан измаиз юриб, айтган ҳар бир сўзини, ҳатто «Энди мен бироз дам оламан» деган гапигача ёзиб олишарди. Адабиёт осмонида чақнаган ноёб асарлари «Уруш ва тинчлик», «Анна Каренина» наҳотки, уни фожеадан асраб қололмади?

Унинг фожеаси нимада эди? Дўзах иблислари муҳаббатни нобуд қилиш учун айбситиш деган энг заҳарли усулни ихтиро қилишганди. Заҳарли илоннинг чақишидай у ҳамиша заҳарлайди, ҳамиша ўлдиради. Граф Лев Толстойнинг хотини буни англаб етганида кеч эди. У жон бераётиб қизларига: «Отангизнинг ўлимига мен сабабчи бўлдим», деган экан. Онаси уни ўзининг доимий шикоятлари, бетиним танқиди ва мутгасил камситишлари билан ўлдирганлигини билишарди. Лев Толстой бахтли яшаши мумкин эди. У Исо пайғамбар таълимотига амал қилиб, ўзига тегишли ерларни бўлиб бериб, фақирона ҳаёт кечиришни лойиқ топди. Далада ишлади, ўтин ёрди, пичан ўрди, ёғоч товоқдан овқат еди ва ўз душманларини севишга ҳаракат қилди. Унинг хотини эса обрў ва дабдабани яхши кўрарди, Толстой улардан жирканарди. Хотини шон-шуҳратга ўч эди, унинг учун эса бу ўткинчи нарсалар бир пулга қиммат эди. Хотини у ёзган китоблар учун катта пул олишни истарди, Толстой эса асарларини чоп этган ноширлардан гонорар талаб қилмасди. Улар дастлаб турмуш қурганларида жудаям бахтли эдилар. Лекин эндиликда, орадан қирқ саккиз йил ўтгач, Толстойнинг ўз хотинини кўрарга кўзи йўқ эди. Ва ниҳоят, Л. Толстой саксон икки ёшга тўлганида бу ўз оилавий фожеасига бардош беролмади ва 1910 йил октябрининг қорли кечаларининг бирида ўз хотинини ва оиласини тарк этди.

Ўн бир кун ўтгач, Толстой кичкина бир темир йўл станциясида ўпка шамоллашидан вафот этди. Ва ўлим олдидан айтган сўнгги илтимоси—олдига хотинини қўймасликларидан иборат эди. Эҳтимол сиз бу аёлни норози бўлишига етарли асос бордир, деб ҳисобларсиз. Лекин унинг айбситишлари оғир аҳволни яхшилашга ёрдам бера олдими? Графиня Толстая мен ҳақиқатан ҳам, ўйлашимча, ақлдан озган эканман, — деган хулосага келганида кеч бўлганди. Бу кимнинг фожеаси?..

З. ҚАЛАНДАРОВА

ХАНДАЛАР

Катта раҳбарнинг қабулхонасида ўтираверил чарчаган қария ўзига ғудранди:

— Эҳ, қани энди дорига айланиб қолсам...

— Отахон, нимага унақа деяпсиз? — ҳайрон бўлди котиба.

— Ахир дорениям уч марта қабул қилишади-да.

***

Халқаро футбол матчи пайтида президент минбарида назоратчи 12 ёшлардаги болани кўриб қолди.

— Айтчи, қаерда ўтирганингни биласанми? — деб сўради ундан назоратчи.

— Албатта-да!

— Бу ерда ўтириш учун билет керак.

— Мана билет.

Бироз ҳаяжондан кейин у деди:

— Даданг билан келганмисан?

— Йўқ, дадам уйда қолди.

— Даданг уйда нима қиляпти?

— У билетини қидиряпти.

***

Хотинининг туғилган кунига эр зирак совға қилди:

— Раҳмат адажониси, — деди хотини, кейин зиракни айлантириб, — яна бу ҳақиқий бриллиант бўлмаса-я.

— Ундай қупол ҳазил қилма, — деди эр аччиқланиб. — Бундан чиқди мен ўн сўмни кўчага ташлаб келгани эканманда.

Ҳадемай Қорбобо келади...

ЯКШАНБАНИ КИМ ҚАНДАЙ ЎТКАЗАДИ?

(Ҳазил)

ДАН ходими хурсанд; Йўл қоидасини бузган шофёрдан жаримага кўз тикади.
Домла: кеча қайтган «зачётка»га шакл бериб,
Бугун эса толибидан пул кутади.
Қиз: ваъдасига вафо қилган,
йигитидан бугун боғда гул кутади.
Шифокор-чи, бемор билан йўл қарайди
Сартарошчи, қўлга қараб соч тарайди.
Санъаткорлар хушомадга дўст чорлайди
Аскар бугун астойдил кун санайди.
Шофёр рулда, кўзи эса олма терар
Йўловчига имо билан кўнгил берар
Талабанинг якшанбаси қизиқ бўлар
Кун 12 га етганда «подём» қилар
Эркакларга чайхонада ош бўлади,
Беш-беш йиғиб охир ўзи «ғирт» бўлади.
Аёлларга бир дунё иш нақ бўлади
Чидаб-чидаб охир сабри тоғ бўлади.
Тол тагида қитмир чоллар бир бўлади
Ҳар бир ўтган кампирларни гап қилади.
Шум кампирлар чолларидан хасрат қилиб
Асабларин беҳудага сарф қилади.
Кимдир уйдан чиқмайди, беғам бўлади
Кимдир уйга келмайди, енгил бўлади
Кимдир бугун тоқат билан меҳмон кутади
Кимдир бугун хушомадга юзин тутар.
Хуллас калом, иш охирга етмай қолар,
Бир таскин бор, яна келар якшанба бор.

Феруза БОНУ

ЮЛДУЗЛАР БАШОРАТИ

ҚУЙ. Шошилинг, дўсту ёр топиш учун қулай фурсат етилди.

СИГИР. Қайғурманг, омад сиз билан. Ҳафта бошида яхши одамлар билан учрашасиз.

ЭГИЗАКЛАР. Бизнес учун яхши кунлар келди. Фақат ҳисоб-китобга адашмасангиз бўлди.

ҚИСҚИЧБАҚА. Бизнес билан шуғулланманг. Ютқизасиз. Қолганида марра Сизники.

АРСЛОН. Яхши, яхши, яхши... Изоҳга ҳожат йўқ.

СУНБУЛА. Ишга таклиф қилишса, дарров кўнинг. Ютқизмайсиз.

МЕЗОН. Кутинг. Ҳаётингизда яхши ўзгаришлар бўлади. Иш қидирганлар ишини, ёр қидираётганлар ёрини топади.

ЧАЁН. Молиявий инқироз. Лекин, қайғурманг. Бу кунлар ҳам ўтиб кетади.

ЎҚЧИ. Ишга ҳадеб шўнғийверманг, соғлиқни ҳам ўйланг.

ТОҒ ЭЧКИСИ. Сизга маслаҳатимиз молиявий ишлар билан шуғулланишдан, ўзингизни тийинг. Ҳали фурсат етгани йўқ.

СУВЧИ. Оилангиз билан бўлинг. Бахт қуши Сиз билан.

БАЛИҚ. Иқтисодий ишларни вақтинча четга сурган яхши. Яхшиси, ақлий меҳнат ёки ижод билан шуғулланинг. Ҳар ҳолда ютқизмайсиз.

001 ХАБАР БЕРАДИ

001 хизмати вакилларининг бераётган маълумотларига қараганда, эртага кундузи ҳаво илиқ бўлиб, унинг даражаси +8+10 даража атрофида, кечаси эса ҳаво ўзгариб, 0 атрофида бўлиши кутилмоқда. Ёғингарчиликдан эса дарак йўқ. Балки, янги йил олди қор ёғиб қолар...

ХУШРЎЙЛИК ОМИЛЛАРИ

Озгина миқдордаги сутда қайнатиб пиширилган бир дона картошкани суюқ бўтқа ҳолига келтиргач, совутиб, юзга суртиладиган бўлса, ҳоргинликни йўқотиб, ажинларни текислайди.

***

Қорақат (черная смородина), қулупнай, ертут (земляника) каби резаворларнинг меваси ҳамда баргларидан тайёрланган ниқоб юзнинг терисини юмшатади.

Қорақат мевалари ҳамда баргларидан тайёрланадиган ниқоб терини оқартириши билан бирга доғ ва сепкиллар йўқолишига мойиллик яратиши ёш улғайишини билан терида содир бўладиган модда алмашинуви жараёнига ижобий таъсир кўрсатади. Бунинг учун 5—10 сарҳил ўсимлик баргига 200 г сув қўшиб, дамлама тайёрланади. Ҳосил бўлган дамламага қорақатнинг мевалари шарбатидан 1 ош қошиқ миқдорида қўшиб аралаштирилади.

«ЁШ ИЖОДКОРЛАР КЛУБИ» АЪЗОЛАРИ ВА ҲАВАСКОР ИЖОДКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Ёшларининг «Камолот» жамғармаси ҳузурида ташкил этилган «Ёш ижодкорлар клуби» аъзоларининг навбатдаги йиғини 1996 йил 21 декабрь куни соат 15.00 да Бошқарув биносида бўлиб ўтади.

РЕСПУБЛИКАДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛАЁТГАН БАРЧА ЁШ ИЖОДКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Сиз йиғинда иштирок этиб, клубимизнинг доимий тенгҳуқуқли аъзоси бўлишингиз мумкин. Бу Сизга янги имкониятлар очади. Элга танила сиз.

Клубимизга шошилинг, азизлар!!!

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий шоҳ кўчаси, 11 уй. Тел: 41-07-83.

Муассис: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Абдумалик БОБОЕВ.

ТАҲРИРИЯТ: Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар бўлими — 36-54-64; тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 36-54-64; спорт, харбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0702.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 20.30
1 2 3 4 5 6